GÜNCEL YAYINCILIK

ÇOCUK

Jostein Gaarder

Sofi'nin Dünyası'nın yazarı

Orada Kimse Var mı?

"Tüm hatırladığım, bir kuyrukluyıldız gördüğüm ve dünyaya gelecek erkek kardeşimi düşündüğüm. Dolayısıyla, gerçekte neler olup bittiğini söyleyemem. Ama ardından...
Birdenbire, bahçedeki elma ağacından gelen belli belirsiz bir ses duydum. Bir an, gürültünün kaynağının erkek kardeşimle birlikte doğumevinden dönen anne ve babam olduğunu sandım. Ama duyduğum onlar değildi. pencereden sarktım ve tulumu elma ağacının bir dalına takılmış küçük bir erkek çocuk fark ettim. Bu Mika'ydı."

Orada Kimse Var mı?

Felsefi Masallar: 2
ISBN 975-8020-66-8

Orada Kimse Var mı? / Jostein Gaarder
Kitabın özgün adı: Le petit frère tombe du ciel
Kapak uygulama: Talip Aktaş

1. baskı: İstanbul, Şubat 2000

Baskı: Kitap Matbaacılık
Cilt: Fatih Mücellit

© Güncel Yayıncılık Ltd. Şti.
© Gyldendal Norsk Forlag ASA 1996
Türkçe çevirinin tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Güncel Yayıncılık Ltd. Şti.
Çatalçeşme Sok. No:19/3 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: (0 212) 511 44 51 Fax: (0 212) 522 86 68
e-mail: kontiki@turk.net

Jostein Gaarder

Orada Kimse Var mı?

İllüstrasyonlar
Gabriella Giandelli

Fransızcadan çeviren:
Tuvana Gülcan

GÜNCEL YAYINCILIK

GÖKYÜZÜ

Sevgili Kamila

Seni, ekimde bizimle geçirdiğin o haftadan beri görmedim. Dönem tatilini seninle geçirdiğim için şanslı olduğumu düşündüm. Koyda yengeç yakaladığımız zamanı hatırlıyor musun? Teleskobumu unutmadığına eminim, hatta belki onu özlemişsindir de. Onu her gün kullanmak istiyordun! Bir gece, yalnız bir gece hava açık değildi, o zaman da mutfakta krep yapmıştık.

Belki, sana bir hikâye anlatma sözü verdiğimi de hatırlarsın.

İşte, hikâye!

Eğer bugün sana yazmak için kalemi elime alıyorsam, bu yalnızca sekizinci yaşgününü kutladığın ve benim bir kardeş beklediğim yaşa geldiğin için değil. Başka bir nedeni daha var, ileride tekrar üzerinde duracağım çok güzel bir haber. Ama önce sana Mika'dan söz etmeliyim sonra her şeyi anlayacaksın.

Her şeyi sanki dünmüş gibi hatırladığımı iddia etmiyorum. Ama yine de önceki günmüş gibi aklımda kaldığını söylemek istiyorum. Pek çok şeyi unutmuş ve daha pek çok şeyi de uyduruyor olabilirim. İnsan çok çok uzun zaman önce olmuş olayları anlatmak istediğinde bu hep olur.

Her şeyin nasıl başladığını oldukça iyi hatırlıyorum. Bana, her şey en olağan şekilde başlamış diyeceksin. Eğer, insanın bir erkek ya da kız kardeşinin olmasının olağan bir şey olduğunu düşünüyorsan, o halde, hiçbir şey hiç bu kadar olağan olmamıştı. Ama senin böyle düşündüğünden emin değilim. En sıradan şeyler her zaman sanıldığı kadar sıradan değildir.

O zamanlar, bahçede yemlenen birkaç tavuğumuz vardı. Tavukların sıradan olduklarını mı düşünüyorsun? Anlıyorum. Ben de öyle sanırdım. Ama bu Mika'yı tanımadan önceydi.

Düşün ki, yalnız bir astronotsun ve uzayın bir ucundan öbür ucuna gidip geliyorsun; yarısonsuzluk boyunca yolculuk etsen bile, bir tavukla karşılaşırsan şanslı sayılırsın.

Evrende, milyonlarca yıldız var ve bir yıldızın çevresinde, yörüngesinde bir ya da iki gezegen dönüyor olabilir. Yaşamın olduğu bir gezegene inmen, yıllar ve yıllar süren bir yolculuktan son-

ra ancak mümkün olabilirdi. Oysa, orada bile bir tavuk bulma şansı son derece azdır. Bana öyle geliyor ki, bir yumurta bulma şansın çok daha fazladır. Ama, ondan da bir tavuk çıkacağından şüpheliyim.

Muhtemelen, evrende bizim dünyamızdan başka hiçbir yerde tavuk yoktur. Ve evren bizim hayal edebildiğimizden çok daha geniştir. Dolayısıyla, bir tavuğun sıradan bir şey olduğunu ifade etmek güçleşiyor.

Tavuklar hakkında sana hatırlatmak isterim ki, tavuklar her gün bir yumurta yumurtlar. Sen hiç bu kadar çok yumurtlayan başka bir kuş ya da hayvan duydun mu?

Eğer Mika'yla ilgili hikâyeme böyle başlıyorsam, hiçbir şeyin sıradan olmadığını bana o öğrettiği içindir. Bazen "sıradan bir gün"den söz edildiğini duyarız. Bu beni rahatsız eder, birbirine benzeyen iki gün yoktur çünkü. Zaten yaşayacak kaç günümüz kaldığını da bilmiyoruz.

Tavuklar niçin bu kadar çok yumurtlar?

Ve "sıradan" bir erkek çocuk ya da "oldukça sıradan" küçük bir kız çocuk demek belki de "sıradan" gün ya da "sıradan" tavuk demekten çok daha kötüdür. Bunlar, insanın başkalarını daha iyi tanımayı umursamadığı zaman kullandığı türden sözlerdir.

Her neyse, sonuçta, bir kardeşim olacaktı. Ailede herkes kız mı yoksa erkek mi olacağını tartışıyordu. Ben, annemin karnında taşıdığı koca paketten bir erkek kardeş çıkacağından emindim. Ama, bundan nasıl olup da bu kadar emin olabildiğimi hiç anlayamadım. Belki de yalnızca bir erkek kardeşim olmasını başka herşeyden daha çok istediğim içindir.

Biz, insanlar, genellikle en çok istediğimiz şeyin olacağına inanırız. İnsanın bir erkek kardeşinin olmasının nasıl bir şey olduğunu hayal etmek bile benim için yeterince güçtü. Ama bir küçük erkek kardeş en azından biraz benim gibi olurdu. Küçük bir kız kardeş hayal etmek çok daha zordu.

Annem, karnında baş aşağı duran bebeğin zamanını onu tekmelemekle geçirdiğini söylüyordu. Bunu duyduğumda, kendi kendime küçük bey davranışlarına bir çeki düzen vermeli dedim. Sanırım, bu ona öğüt vermek istediğim ilk sefer-

di ve kesinlikle sonuncusu değildi. Dünyaya davranış kurallarını hiç bilmeden geliyoruz. Ve başkalarına biraz olsun saygı göstermeyi öğrenmemiz için zaman geçmesi gerekiyor.

Yepyeni bir dünyaya gelmek erkek kardeşimin mutlaka çok tuhafına gidecekti. Onu hiç kıskanmıyordum. Bir kere buraya geldi mi, farklı bir yığın şeye alışması gerekecekti. İçinde bulunduğu küçük loş yerden dışarısının nasıl olduğunu pek hayal edemezdi.

Bütün bunları ona nasıl açıklayacağımı düşünmeye başlamıştım bile. Ona herşeyin neye benzediğini anlatmam gerekecekti.

Erkek kardeşim daha önce bu dünyaya hiç gelmemişti. Güneşi ve yıldızları, vahşi hayvanları ve çiçekleri hiç görmemişti. Dolayısıyla, hayvanlarla çiçeklerin isimlerini de bilmeyecekti. Ve benim bile, daha öğrenecek çok şeyim vardı. Örneğin bir jaguarla bir puma arasında ne fark olduğunu bilmiyordum.

Artık jaguarın pumadan biraz daha büyük olduğunu biliyorum, ama konu bu değil. Gezegenimizde farklı binlerce hayvan var. Erkek kardeşime bir kediyle bir köpek arasındaki farkı anlatmak için bile, bayağı bir uğraşmam gerekecekti.

İnsanların, dünyadaki her bitkiye ve her hayvana bir isim vermeleri binlerce yıl aldı, üstelik henüz bitiremediler. O halde yaşam, bütün bu isimleri öğrenmek için biraz kısa değil mi?

Erkek kardeşim dünyayı ilk kez ziyaret eden bir astronot gibi olacaktı.

– Hey! Orada kimse var mı? Yoksa her yer boş ve terk edilmiş mi?

Mavi bir gezegen! Adeta koca bir şeker. Orada yaşam olması mümkün mü?

İmdat! Düşüyorum!

Bütün bunlar olduğunda, ben henüz sekiz yaşındaydım. Her şey gecenin ortasında başladı. Sanırım, sürükleyici bir düş görüyordum.

– Uyan, Joakim, diyordu babam. Geceyarısı oldu ama bebek bunu bilmiyor ve annenin karnından çıkmak istiyor.

Yatağımda oturdum ve sordum:

– Erkek kardeşim mi demek istiyorsun?

Ne söylediğimi bu kadar iyi hatırlıyorsam, yeni uyanmış olduğumdan ve odamın gerçekten

karanlık olmasındandır.

Babam, annemle birlikte doğumevine gittiklerinde yalnız kalıp kalamayacağımı sordu. Oraya varır varmaz bana telefon edeceğini söyledi. Beni uyandırmadan önce Helen teyzeyi aramıştı. Helen teyze ilk otobüse atladığı gibi gelip bana göz kulak olacaktı.

Helen teyze gelinceye kadar başımın çaresine bakabileceğimi söyledim.

– Lego'dan bir şeyler yaparım.

Tek başıma kalmam gerektiğinde hep yaptığım şeydi. Genellikle, kocaman uzay mekikleri yapardım. Hayalgücümü kullanmam gerekirdi. O zamanlar, legonun takım halinde uzay mekikleri yoktu.

Çabucak giyindim çünkü erkek kardeşimin - ya da kız kardeşimin- doğmasını sabırsızlıkla bekliyordum. Ne var ki, küçük bir erkek olacağından emindim.

Böylece, diye düşündüm, artık tekmelemeyecek. Annemin kucağına oturmayalı haftalar olmuştu.

Stor perdeyi açmak için pencereye gittiğimi hatırlıyorum. Perdeyi boşa almamla, şak diye ses çıkararak rulo oldu ve döndü, döndü, döndü. Yıldızlarla kaplı gökyüzünü dikkatle inceledim.

Bu, o ana dek gördüğüm en aydınlık geceydi.

Merdivenleri birer ikişer indim. Annem büyük koltukta oturmuş, böğürlerini ovuyordu. Gözleri sımsıkı kapalıydı, yüzündeki tüm kaslar gerilmişti.

Babam, dünyaya bir çocuk getirmenin her zaman zahmetli bir iş olduğunu söylemişti, bu yüzden annemi rahatsız etmek istemedim. Ona yalnızca bir kardeş sahibi olmanın da oldukça zor bir şey olabileceğini hatırlatmak istiyordum. Ama başka sefere kaldı.

Dışarısı hâlâ kapkaranlıktı. Hatta, annemle babam gittikten ve farların ışığı da kaybolduktan sonra daha da karanlık oldu.

Akıllarının ucundan bile geçmediğime eminim ve en kötüsü de buydu. Annemin karnından çıkmak için debelenmeye başlayan küçücük bebek onlara yeterince endişe veriyordu.

Uzun bir süre, kapının eşiğinde kaldım. Girmeye karar verdiğimde, kapıyı ardımdan kaparken evin de çevresindeki alan gibi terk edildiği hissine kapıldım.

BAHÇE

Odama çıktığımı ve pencerenin önündeki bir sandalyeye oturduğumu hatırlıyorum. Gökyüzünün tüm yıldızlarını inceleyecek kadar uzunca bir süre orada kaldım. Sanırım, kendi kendime yukarıda üzerinde yaşam olan gezegenler bulunup bulunmadığını ya da tüm evrende yaşamın yalnızca dünyamızda olup olmadığını soruyordum. Evde yapayalnızdım ve bu durumu biraz sıkıcı buluyordum.

Dışarısı biraz aydınlanmaya başladı. Gökyüzü mürekkep karasından daha koyu bir maviydi. Ev öyle sessizdi ki, az aşağıda, koyda dalgaların iskeleye çarpışını duyuyordum.

Karanlıktan gerçekten korkmazdım.

Uzay gemileri ve ay modülleri yaptığımdan beri uzay hakkında düşünmeye başlamıştım. Ve uzayı düşündüğüm tam o anda, beni yerimden sıçratan bir şey oldu.

Bir kuyrukluyıldız birdenbire gökyüzünü baştan başa geçti. Gözlerimin önünde sanki bahçeye inecekti.

Ne zaman biri doğsa, gökyüzünde bir kuyruklu yıldızın belirdiğini anlatmışlardı. Ve işte, tam da erkek kardeşim doğacakken... Bu kuyrukluyıldız onunki miydi?

Tüm hatırladığım, bir kuyrukluyıldız gördüğüm ve dünyaya gelecek erkek kardeşimi düşündüğüm. Dolayısıyla, gerçekte neler olup bittiğini söyleyemem. Ama ardından...

Birdenbire, bahçedeki elma ağacından gelen belli belirsiz bir ses duydum. Bir an, gürültünün kaynağının erkek kardeşimle birlikte doğumevinden dönen anne ve babam olduğunu sandım. Ama duyduğum onlar değildi. Pencereden sarktım ve tulumu elma ağacının bir dalına takılmış küçük bir erkek çocuk fark ettim. Bu Mika'ydı.

Mika'nın ne kadar şanslı olduğunu ancak çok sonra anladım. Büyük elma ağacının üzerine düşmekle kalmış, bir de tulumu ağaca takılınca

zavallıcık yerle gök arasında baş aşağı asılı kalmıştı. Yere düşmüş olsaydı çok canı yanacaktı. Ya annemin güllerinin üzerine düşseydi, o zaman durum çok daha vahim olacaktı.

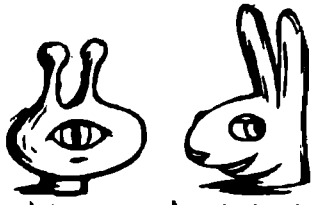
Onun uzay gemisi hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Sonradan, üzerinde yaşam olan bir gezegene yaklaştığını anladığında, meraktan, ufacık gemisinin ambar kapağını açtığını öğrendim.

Bunun üzerine, merdivenleri dörder dörder indim, kendimi bahçeye attım ve ağaca takılıp kalmış küçük çocuğun yanına koştum.

– Bu bir düş olmalı, dedi Mika.

İlk sözleri bunlar oldu, bana biraz tuhaf geldi, olduğumdan daha uyanık olunamazdı.

Hemen, Mika'nın nasıl olup da benim dilimde konuşabildiğini kendime sordum. Kimse evrende başka bir yerde yaşam olup olmadığını bilmiyor. Ve eğer varsa, kimse oradaki canlı varlıkların konuşmayı bilip bilmediklerini bilmiyor. Yaşam varsa ve oralarda oturanların bir dili varsa

Birdenbire bir uzaylı sizi ziyaret etseydi, ne yapardınız?

konuştukları dilin bizimkiyle aynı olduğundan şüpheliyim. Tıpkı şu önceden sözünü ettiğim yumurta gibi. Başka gezegenlerde yumurtlanması çok olası, bunda şaşılacak birşey yok. Ancak, o yumurtalardan çıkan kuşların ve hayvanların bizim bildiğimiz kuşlar ve hayvanlar olması hiç de o kadar olası değil. Neyse ki, yaşım küçüktü de, Mika'nın bizim dilimizi konuştuğunu duyduğumda çok da sersemlemedim. Canlı gerçek bir çocuk gökten dosdoğru üzerimize düştüğünde doğrusunu söylemek gerekirse hangi dili konuştuğu pek önem taşımıyor. Aslında en şaşırtıcı olan konuşması.

– Bu yalnızca bir düş, diye tekrarladı.

O anda, öyle şaşkındım ki türlü fikirler aynı anda beynime üşüşüyordu. Şu ağaçtaki çocuk da kimdi ?

Ve eğer bu bir düşse, onunki miydi yoksa benimki miydi? Ve eğer o düş görüyorsa ben bu uyanık halimle ne yapıyordum?

Tulumu bir dala takılmış, hâlâ bir o yana bir bu yana sarkaç gibi sallanıyordu. Yavaşça kendi çevresinde dönüyordu. Sanırım benim de biraz başım dönüyordu. Ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Ama odamda oturmuş yıldızları seyrederken aklıma gelen bir fikri hatırladım. Tek başına

olmanın hüzünlü bir şey olduğunu düşünmüştüm. Ve bir saniye sonra elma ağacında asılı bir çocuk bulmuştum. Her dilek bu kadar çabuk kabul olunmaz.

– Kimsin sen diye sordu bana.

Aynı soru benim de dilimin ucundaydı ve lafımı ağzımdan alması bana biraz adaletsiz geldi. Durup dururken bahçesine düşen ben değildim.

– İsmim Joakim.

– Benim ismim de Mika. Sen niçin başının üzerinde duruyorsun?

Gülmekten kendimi alamadım. Sonra da onu biraz şaşkına çevirdiğim hissine kapıldım, çünkü başparmağını ağzına soktu ve bebek gibi emmeye koyuldu. Bu, beni yeniden güldürdü.

– Asıl sen baş aşağı duruyorsun, dedim.

Mika başparmağını ağzından çıkardı ve bütün parmaklarını oynatmaya koyuldu.

– İki kişi karşılaştığında ikisinden biri başının üzerinde duruyorsa, hangisinin doğru bir şekilde durduğunu söylemek hiç de kolay değildir.

Bu yanıt üzerine donakaldım ve söyleyecek hiçbir şey bulamadım.

Parmağıyla toprağı gösterdi.

– Bu gezegenin toprağı üzerine çıkmamda bana yardımcı olmak nezaketini gösterirsen hiç de

fena olmaz.

– İnmende yardım edebilirim, dedim ona bir sır verircesine.

– Hayır, dedi Mika, çıkmama yardım et.

Bunun üzerine annemin gül ağaçlarını budamakta kullandığı büyük bahçıvan makası geldi aklıma. Bahçıvan makasını bulduğum büyük alet kutusuna koştum. Bir de eski süt kasası vardı. Üzerine çıkmak için ağacın altına taşıdım. Sonra bir makas darbesiyle Mika'yı dalından kopardım.

Kısa bir süre kafa üstü kaldı. Aynı pozisyonda, karnının üzerindeki bir bez parçasının uçlarını birbirine bağlamayı başardı. Ellerinin yardımı olmaksızın başının üzerinde durabildiğini gördüğümde ne kadar etkilendiğimi hâlâ hatırlıyorum.

Gözleri her yönde dönüyordu. Pek çok kez bir sağa bir sola, bir sağa bir sola bakış attı. Sanırım onu çevreleyen şeyleri değerlendirmeye çalışıyordu. Sonra üzerinde gökyüzünü farketti. Ancak bundan sonra bacaklarını kıvırdı kısa bir süre dizüstü kaldı, sonra doğruldu ve çevresine baktı. Tümüyle sersemlemiş bir

hali vardı. Mika bana çimenleri gösterdi ve dedi ki:

– Bunun yukarısı olduğunu düşünmüştüm. Sonra, parmağını gökyüzüne doğrulttu. Ve bunun aşağısı olduğunu düşünmüştüm.

Yeniden parmaklarını oynatmaya koyuldu.

– Tamam, kafamı bu gezegene çarptığım ana kadar yukarı çıktığıma eminim.

Parmağıyla bir süre yeryüzünü sonra yeniden gökyüzünü işaret ederek durdu. En son, ayı gösterdi ve dedi ki:

– Bu gezegenin bir ayı olduğunu farkettim. Oraya gitmek istendiğinde yukarı doğru mu aşağı doğru mu hareket ediliyor?

– Yukarı doğru, diye yanıtladım. İnsanoğlu aya ilk kez ayak basalı ancak birkaç hafta olmuştu. Dolayısıyla ne dediğimi biliyordum.

Mika başparmağını yine ağzına sokmuştu ve eğer başparmağını ağzından çıkardıysa bu muh-

temelen bana başka bir şey sormak içindi.

– Ama ayın üzerinde durduğunda yere inmek için inmek gerekmez mi?

Şimdi iyi düşünmem gerekiyordu. Bir baş hareketiyle onayladım.

– Peki ayın üzerindeyken bu gezegene bakmak için gözler kaldırılmıyor mu?

Aya bizzat hiç gitmemiştim ama televizyonda aya ilk ayak basılışının tüm tekrar yayınlarını seyretmiştim. Dolayısıyla başımı bir kez daha salladım.

O halde bu gezegenle ay arasında bir yerde aşağısı yukarı, yukarısı aşağı oluyor.

Bu kez kafam öylesine karışmıştı ki, ne yanıt vereceğimi bilmiyordum. Ama söylemiş olduğu şeyi iyice düşünmeye dikkat ettim ve bana tamamen doğru gibi geldi.

– Evet, diye onayladım, sanırım, öyle oluyor.

Bunun üzerine konu hakkındaki derin bilgisiyle ilan etti:

– Büyük ters çevrilmenin tam yerini bulduğumu sanıyorum.

Birden, bahçede bir kanguru gibi zıplamaya başladı. Önce çevik ve ihtiyatlı küçük sıçrayışlarla, sonra elinden geldiği kadar yukarıya.

– Bu gezegen, dedi, bu kadar büyük olamaz.

Yine çok tuhaf bir şey söylemişti. Yeryüzünün büyüklüğü hakkında bir fikir sahibi olmaya yetecek kadar yukarı sıçramadığına eminim.

– Her durumda, diye açıkladı, burada çok fazla yerçekimi yok. Görüyor musun burada kendi gezegenimde sıçradığımın iki katı kadar sıçrayabiliyorum. Bir gün, benim gezegenime gelirsen, sanırım sen hiç sıçrayamazsın.

İşte yeniden düşünmeme yol açmıştı. Yalnızca yerçekimi daha yüksek bir gezegenden geldiği için benden iki kat daha yükseğe sıçrayabilmesi haksızlık değil miydi?

Yerçekimi üzerindeki denemelerini bitirir bitirmez çimeni incelemek için emeklemeye başladı, sonra birkaç tutam koparıp ağzına soktu. Elbette çimenin tadı hoşuna gitmedi.

– Bunun tadı berbat, diyerek hemen tükürdü. Konuşurken tükürükler saçtı, tükürdü ve yeniden tükürdü. Onun için biraz üzüldüm. Buraya gelmesi aylar sürdüğüne göre, çok aç olmalıydı. Bunun üzerine koşarak elma ağacının yanına döndüm ve güzel bir elma kopardım. Üzerinde yaşadığım gezegen adına biraz olsun nazik olmam gerektiğini düşünüyordum.

– Bir elma yiyebilirsin, dedim ona yeşil meyveyi uzatırken.

Sanki ilk kez bir elma görüyordu. Önce elmayı kokladı sonra küçük bir parça ısırdı.

– Hımmm, yaptı daha büyük bir parça ısırmadan önce.

– Beğendin mi?

Yerlere eğilerek selam verdi.

İlk kez yendiğinde bir elmanın nasıl bir tadı olduğunu bilmek istiyordum, bunu ona sordum.

– Bunu nasıl buldun?

Yine yerlere kadar eğildi.

– Niçin böyle yerlere kadar eğiliyorsun?

Mika yeniden eğildi. Bu beni öylesine güç bir durumda bırakıyordu ki, ona aceleyle aynı soruyu sormaktan başka çare bulamadım.

– Peki ama niçin eğiliyorsun?

Bu kez de onun kafası karışmıştı. Yeniden eğilmesi mi yoksa yalnızca yanıt vermesi mi gerektiğini biliyordu sanırım.

– Benim geldiğim yerde, diye açıkladı, ne zaman biri heyecan verici bir soru sorarsa önünde eğilerek selam verilir. Soru ne kadar ilginçse karşısında o kadar çok eğiliriz.

Böylesine saçma bir şey duymayalı çok uzun zaman olmuştu. Niçin bir soru karşısında eğilinileceğini anlayamıyordum.

– Peki birbirinize merhaba dediğinizde ne ya-

parsınız?

– Zekice bir soru düşünürüz.

– Niçin?

Önce eğildi, ne de olsa ona bir başka soru sormuştum ve dedi ki:

– Karşımızdaki eğilsin diye soracak zekice bir şeyler bulmaya çalışırız.

Bu yanıt beni öylesine etkiledi ki, eğilebildiğim kadar eğildim. Doğrulduğumda, Mika'nın parmağını emdiğini gördüm ve o parmağını ağzından çıkarıncaya dek, uzun bir ara vermek gerekti.

– Niçin eğildin? diye sordu gücenmiş denebilecek bir tonda.

– Çünkü soruma çok zekice yanıt verdin.

Bunun üzerine, duru ve etkili bir sesle, daha sonra hep hatırlayacağım bir şey söyledi.

– Bir yanıt asla önünde eğilmeye değmez. Zekice ve doğru gibi görünse bile, bunu hak etmez.

Hemen başımı salladım ama bunu yaptığıma derhal pişman oldum, çünkü Mika bana vermiş olduğu yanıt karşısında eğildiğimi sanabilirdi.

– Eğildiğinde, diye devam etti, pes eder-

sin. Bir yanıt karşısında asla pes etmemelisin.

– Neden?

– Yanıt ister istemez daha önceden katedilmiş bir yoldur. Sadece sorular katedilecek yolu gösterirler.

Bu sözler öylesine bilgelik doluydu ki, yeniden eğilmekten kendimi alabilmek için çenemi ellerimin arasına sıkıştırmak zorunda kaldım.

Tam o anda güneş yeni bir güne merhaba dedi. Mika, yıldızın kırmızı çevresini işaret ederek pijamamı çekti.

– Bu yıldızın adı ne?

– Güneş.

Tekrar parmaklarını oynatmaya koyuldu. Tam olarak dedi ki;

– Her güneş bir yıldızdır ve tüm yıldızlar birer güneştir. Yalnızca, yıldızların hepsinin çevrelerinde dönen gezegenleri yoktur ve gezegensiz bir yıldıza kimse "güneş" demez.

Mika'nın haklı olduğunu anladım ve ben de zekice bir şeyler söylemek istedim.

– Aydınlatacak gezegeni olmayan yıldız kendini çok yalnız hissediyor olmalı. Yeni bir güne merhaba dediğinde başını kaldırıp ona bakacak kimse olmuyordur.

Mika bana kuşku dolu bir bakış attı.

– Iyi ama başını kaldırıp ona bakabilirsin.

– Kim, ben mi?

Başını iki kez salladı.

– Yalnız yıldızına yeni bir geceye merhaba dediği zaman bakabilirsin.

Ne demek istediğini o zaman anladım.

– Gece ne kadar karanlık olursa, diye devam etti sözlerine, gökyüzünde o kadar çok güneş görülebilir. Gün boyunca yalnız kendi güneşini görürsün.

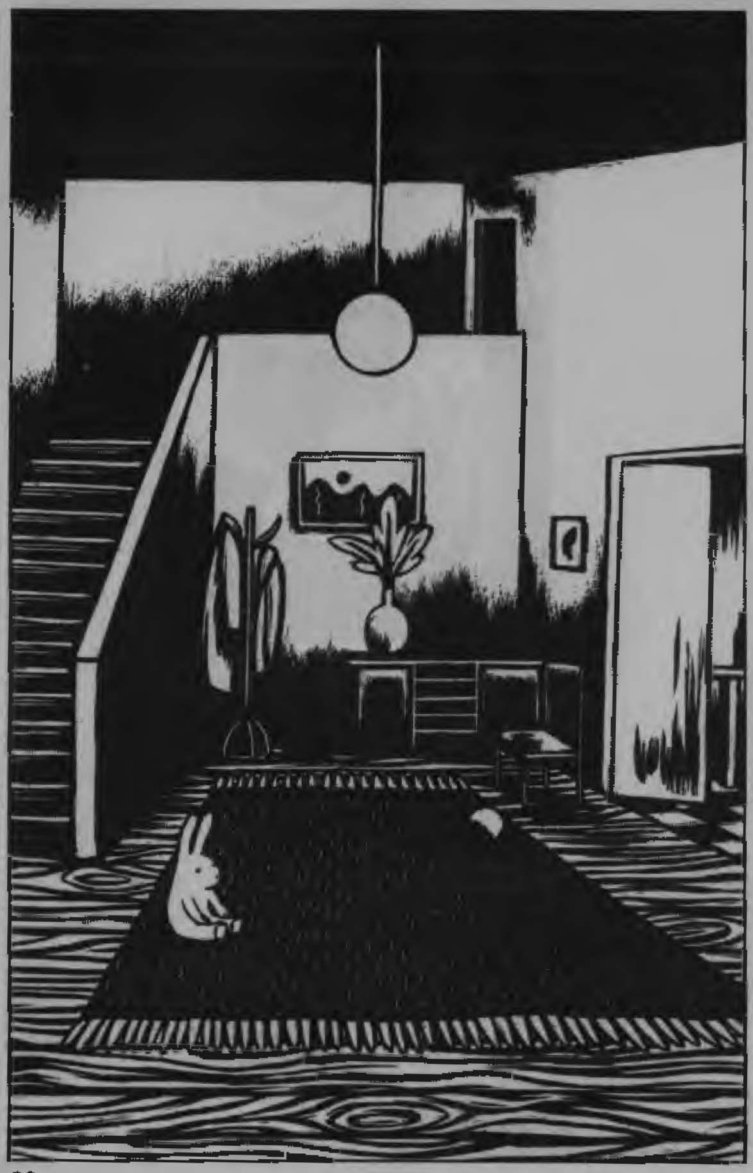
Mika'yla ilk karşılaşmam işte böyle gerçekleşti. Düşünürken başparmağını emiyor, bir şey açıklamak istediğinde parmaklarını oynatıyordu. Ona ne zaman zekice bir soru sorsam yerlere kadar eğiliyordu. Ve ona yanıt verdiğimde yeni bir soru sorup soramayacağını anlamak için beni dikkatlice dinliyordu.

Telefon çaldığında onun huysuzluk etmeye hazır, hiddetli biri de olabileceğini henüz bilmiyordum.

EV

Evdeki telefonun çaldığını duydum. Mika da duydu çünkü kulaklarını tıkamaya çalışarak başını sallamaya koyuldu.

– Kulaklarımın içinde korkunç bir ses var, diye haykırdı panik içinde.

Bu beni güldürdü.

– Yalnızca telefon, dedim.

Ama sözlerim onu daha da korkuttu.

– İnsanın kulaklarının içinde bir telefon olması tehlikeli mi?

Gözlerim faltaşı gibi açıldı.

– Kulaklarının içinde değil ki!

Sonunda, koşup telefonu açmam gerektiğini anladım. Mika küçük adımlarla beni izledi.

Babamdı.

– Doğumevindeyiz.

– Hıı, iyi...

– Herşey yolunda mı?

– Evet.

Ben evet dediğim sırada Mika mutfakta belirdi. Kırmızı sandalyenin üzerine sıçradı ve tezgaha tırmandı.

– Helen teyze az sonra orada olur, dedi babam.

Mika bir dolap kapağını ardına kadar açmıştı.

– Canın sıkılıyor mu?

Tam o anda büyük bir un paketi büfenin üzerine yuvarlandı.

– Hayır, hayır hiç sıkılmıyor.

Mutfakta bir kar fırtınası yaratmak istiyor gibi görünen Mika'yı izliyordum ama bunu babama anlatamazdım. Babama bir uzaylı tarafından ziyaret edildiğimi söyleyemezdim ya.

– Ne yapıyorsun, diye sordu babam.

Tam o sırada Mika hapşırmaya başladı. Sanırım sırasıyla bir hapşırıyor, bir gülüyordu..

– Hiç, dedim. Şimdi gitmem gerek!

Mutfağa koştum. Öncelikle Mika'yı kucağıma alıp yere indirdim.

– Ne yapıyorsun?

Bana yalnızca baktı ve güldü. Bunun üzerine sesimin tonunu sertleştirerek:

– Bunu bir daha sakın yapma, diye bağırdım!

Mika avaz avaz ağlamaya başladı. Öyle bir uluyordu ki, başıma ağrı girmesin diye kulaklarımı tıkamak zorunda kaldım. Üstelik susmaya niyeti varmış gibi de görünmüyordu. Helen teyzenin gelmesini beklerken ellerim kulaklarıma yapışmış halde bir hareket edebilseydim. Onu susturmak için bir şeyler bulmam gerekiyordu.

Önce yüzümü buruşturarak ellerimi salladım. Bu hiçbir işe yaramayınca, mutfakta dans etmeye başladım. Bir horoz gibi öterek tek bacak üzerinde durmayı denedim, sonra bir kurbağa gibi sıçrayarak önünde gidip geldim.

Ama hiçbir şey işe yaramıyordu. Mika daha da

Neden sinirleniriz?

yüksek sesle bağırıyor ve bulduğum bütün soytarılıklar bana giderek daha da aptal durumuna düştüğüm hissini veriyordu.

Mika'nın haykırışları öyle dayanılmaz, zavallının görünüşü o kadar korkunçtu ki, sonunda yerden bir avuç un aldım ve havaya fırlattım. Mika unla oynamasına izin verilmediği için huysuzlanıyor diye düşünmüştüm.Oysa o henüz bitirmemişti. Bunun üzerine aklıma dahice bir fikir geldi.

Arkasına oturdum ve parmağımın ucuyla boynunu gıdıklamaya başladım. Haykırışları birdenbire duruldu, bir saniye sonra artık ağlamıyordu. Onu gıdıklamayı bıraktım ama bu bir hataydı, çünkü yeniden önce usul usul sonra giderek daha yüksek sesle ağlamaya başladı. Onu yine gıdıklamaya koyuldum, yanağını okşadım.

Mutfağa nihayet yeniden huzur geldi ama uzunca bir süre Mika'nın yanağını okşamaya devam ettim. Sonra biraz ara verdim ve yeniden okşamaya başlamadan önce yatıştırıcı birkaç söz söyledim. Yavaş yavaş daha uzun sürelerle durdum ve sonunda ellerimi tamamen çekmeye cesaret ettim. Yere dökülmüş bütün unu çarçabuk süpürdüm ve evyenin içine attım. Mika'nın yanına oturdum.

– Bu gezegende, dedim, yiyeceği ziyan etmeye hakkımız yok.

Tekrar ağlamaya başlamasın diye bunu ona olabildiğince nazik söylemeye çalıştım. Ama hâlâ biraz surat asıyordu. Bana, onu üzmüşüm gibi baktı.

– Bu bir düşten başka bir şey değil, dedi, bu yüzden her şeye izin var.

Her şeyin bir düşten ibaret olduğunu söylemesinden hiç hoşlanmıyordum.

– Beni düşleyemezsin, çünkü ben uyanığım. Üstüne üstlük gerçekten burada oturuyorum.

Bana verdiği yanıtı tastamam hatırlıyorum.

– Ben burada oturmuyorum. O halde düş gören ben olmalıyım.

Bu düşünce parçalarını birleştirmeyi beceremiyordum.

– Uyanmadan önce hemen geri dönmem gerek yoksa bir daha asla yolumu bulamam dediğinde durum daha da kötüleşti.

Daha fazla bir şey söylemeye fırsatı olmadı çünkü tam o anda kapı çalındı.

Mika başını salladı ve yeniden kulaklarını tıkamaya çalıştı.

– Telefon, diye bağırdı.

Bunun Helen teyze olduğunu düşündüm.

Ne yapmalıydım? Helen teyzeyi içeri alıp ona uzaydan bir ziyaretçim olduğunu söyleyecek değildim ya. Mika'yı saklamaya çalışmalıydım.

Evde bir yığın gizli yer biliyordum. Ama gizleyeceğim hareketsiz bir cisim değildi ki. Kafası allak bullak olduğunda avaz avaz bağırmaya başlayan capcanlı küçük bir çocuğu saklamam gerekiyordu.

Mika'nın beklenmedik bir anda habersizce beni görmeye gelen bir arkadaş olduğunu dahi söyleyemezdim. Anlıyorsun ya Kamila, Mika hakkında öyle bir şey vardı ki, henüz sana sözünü etmedim. Senin benim gibi değildi. Gözlerine, ağzına ve kulaklarına bakıldığında bizim buralardan olmadığı açıkça anlaşılıyordu ve boynunu okşarken tam olarak senin benim derimiz gibi bir derisi olmadığını hissetmiştim.

– Bu teyzem, diye bağırdım.

Kapı ikinci kez, ilkinden biraz daha uzun bir süre çalındı. Çok çabuk harekete geçmemiz gerektiğini biliyordum.

– Saklambaç oynayalım mı? diye sordum.

Bununla ne demek istediğini anladığını sanıyorum. Eğer başka gezegenlerde yaşam varsa, oralarda da kesinlikle saklanacak türlü güzel yerler vardır. Ve bir sürü gizli yerin olduğu bir

yerde, saklambaç oynanabileceğini keşfetmiş biri mutlaka olmalıydı. Bunun üzerine kendi kendime hangi gezegen üzerinde olursa olsun, öğrenilen ilk şey saklambaç oynamaktır dediğimi hatırlıyorum.

Mika'nın elinden tuttum, yukarı kata odama götürdüm. Biz merdivenleri çıkarken faltaşı gibi açılmış gözlerle evdeki her şeyi teftiş ediyordu.

– Buraya saklanabilirsin ama gürültü yok, çıt yok.

Kapı üçüncü kez çalındı. Girişe indim ve kapıyı açtım.

Helen teyzeyi gören, aydan düşmüş sanırdı. İyi ama, bahçede elma ağacından topladığım o değildi ki. Kısa bir süre Mika'nın burada, girişte tam arkamda olduğundan kuşkulandım.

– Darmadağın olmuş bir halin var, dedi. Neyin var? Kapıyı neden hemen açmadın?

Kızgın değildi. Ama iki soru sormuştu. İki kez önünde eğildim.

– Böyle yerlere kadar eğilecek ne oldu şimdi?

Bir kez daha eğildim ve dedim ki:

– Bu evde, biri zekice bir soru sorduğunda hep yerlere kadar eğilinir.

Helen teyze beni itti ve mutfağa doğru ilerledi. Mutfağa varır varmaz başka bir soru sordu:

– Eh Joakim! Neler karıştırdın böyle?

Un! Ne yanıt vereceğimi bilemedim. Sonra yeri süpürürken aklıma gelen bir fikri hatırladım.

– Krep yapmak istemiştim de, dedim.

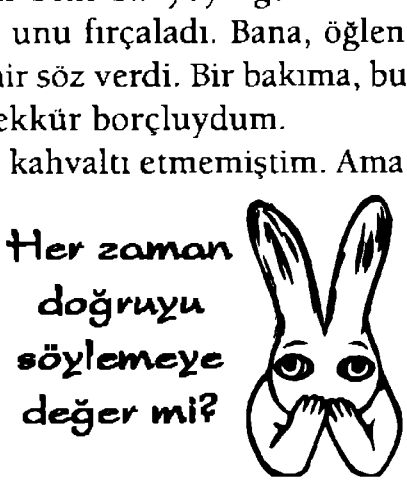
Hemencecik girişe geri döndü ve bu kez beni içtenlikle kucakladı.

– Düşün bir, koca adam, bir kardeşin olacak.

– Erkek kardeşim, dedim zira bu sefer bundan emindim.

Teyzem beni banyoya götürdü ve giysilerimi kaplayan unu fırçaladı. Bana, öğlene krep yapacağına dair söz verdi. Bir bakıma, bunun için Mika'ya teşekkür borçluydum.

Henüz kahvaltı etmemiştim. Ama ben mutfak-

ta yemeğimi yerken teyzemin odama çıkmasından öyle korkuyordum ki, hiçbir şey söylemedim. O, büyük koltuğa oturur oturmaz ben merdivenleri tırmandım.

– Lego oynayacağım.

Mika saklanmak için hiçbir çaba göstermemişti. Yatağımın üzerine oturmuş, dinozorlar hakkındaki büyük kitabımı okuyordu. İçeri girdiğimde, başını şöyle bir kaldırıp bana baktı.

– Şşt! diye fısıldadım.

Kitaba faltaşı gibi açılmış gözlerle bakıyordu. Bir elinde büyütecimi tutuyordu.

– Buralarda bu hayvanlardan çok var mı?

Yatağa tırmandım ve onun yanına oturdum

– Bunlar dinozor, dedim. Milyonlarca yıl önce buralarda yaşamış kocaman hayvanlar. Sonra bir şey olmuş ve hepsi ölmüş.

Mika'nın gözleri koskocaman açıldı.

– Evrim geçirmelerinden önce mi?

Başımı "evet" anlamında salladım.

– İnsan halini almalarından önce mi? diye tekrar sordu.

O sıralarda, gezegenin tarihi hakkında bildiklerim pek fena sayılmazdı. Ama bu soru bana o

kadar tuhaf geldi ki, ne yanıt vereceğimi bilemedim.

– O zamanlar buralarda insan yoktu, diye açıkladım.

Mika kitabı kucağına koydu ve bana baktı.

– Peki ya sen, sen nereden geliyorsun?

Bu sorunun önünde eğilmeyi unuttum. Belki de bu yüzden yanıt vermemi beklemedi. Kitabın bütün harflerini teker teker bana göstermeye koyuldu.

– Peki ya bunlar, bunlar neyin resmi? Öyle küçükler ki gözlerimi acıtıyorlar.

Gülmemek için ağzımı elimle kapatmam gerekti. Aşağıda, oturma odasında oturmuş, legolarımla oynadığımı sanan Helen teyzeyi unutmamıştım.

– Bunlar harf, dedim kısık sesle.

– Görüyorum.. Bana şu gizemli "harfler"in ne olduğunu söyleyebilir misin acaba?

Okumayı öğreneli iki yıl olmuştu. Ama okumayı bilmeyen bir kimseye harfin ne olduğunu açıklamak gerçekten de kolay değildi.

– Birbirinden farklı 29 harf var, diye açıklamaya başladım.

Çenesini göğsüne doğru çekip, gözlerini bana doğru, yukarıya dikti.

– Resim demek istiyorsun, değil mi? Aralarından bazılarının birbirlerine fazlasıyla benzediğini fark ettim.

– Bunlara harf denir. Bir araya getirildiklerinde sözcükleri oluştururlar. Buna da okumak denir.

Bana kuşkulu bir bakış attı.

– Bu kitabın sözcükleri, diye devam ettim, çok çok uzun zaman önce Dünya'da yaşamış olan tüm dinozorlardan söz ediyor.

Mika daha iyi görebilmek için burnunu kitaba yapıştırdı. Kitapla burnu arasında sürekli koca büyüteci tutuyordu. Sonra kitabı kucağına bıraktı.

– Çok kötü, dedi, ne dediğini anlamıyorum.

– Sana okumamı ister misin?

Kitabı kucağıma itti ve ben de dinozorların tarihinin başlangıcını okumaya başladım. Okurken sözcükleri parmağımla takip ediyordum.

"Yüzelli milyon yıldan fazla bir süre boyunca, dinozorlar anakara üzerinde yaşama hükmettiler. Ancak altmışbeş milyon yıl önce, dinozorların tümünün yok olmasına neden olan ani bir değişiklik meydana geldi. Ondan sonra memeliler..."

– Memeli de neyin nesi? diye sözümü kesti.

– Kediler, inekler, domuzlar, hipopotamlar, hepsi memelidir. Memeli, canlı yavrular dünyaya getiren hayvandır.

– Bütün yavrular canlıdır, diye karşı çıktı Mika.

Kuşlarla sürüngenlerin yumurtladıklarını, oysa ki memelilerin annelerinin sütünü içtiğini söyleyecektim ki, konuşmamız Helen teyzenin beni çağırmasıyla aniden kesildi.

– Joakim, diye bağırıyordu, aç mısın?

– Hayır, teşekkür ederim, diye yanıtladım, her ne kadar bu tam olarak doğru değildiyse de.

Bunun üzerine, yukarı çıktığını duydum.

– Geliyorum, diye bağırdım.

Sahanlığa doğru atıldım ve merdivende Helen teyzeye çarptım.

– Üzgünüm, dedim yalnızca.

Aniden, aklına bir şey takılmışçasına durdu.

– Ne var? Ne oldu?

– Üzgünüm, diye tekrarladım. Dışarıda oynayacağım.

Merdivenleri boşuna iniyordum, teyzemin odama bir göz atmayı kafasına koyduğu anlaşılıyordu. Hayatının şokunu yaşayacaktı. Bereket, öylesine şaşkındı ki, geriye çark etti ve peşimden aşağı indi.

Sokak kapısına varmadan, söyleyecek zekice bir şeyler bulmam gerekiyordu, böylece, Mika'yı evden çıkarmak için bir şansım olabilirdi. Tam o anda, oturma odasındaki elektrikli süpürgeyi fark ettim.

– Ortalığı mı süpüreceksin?

– Evet, dedi, her taraf un olmuş.

– Hay allah! O halde, daha fazla ayak altında dolaşmayayım.

Çaresizlikten başını tamam anlamında salladı, elektrikli süpürgeye yaklaştı, fişini prize taktı ve süpürgeyi çalıştırdı.

Hemencecik yukarı odama çıktım.

Mika dehşete kapılmıştı. Yatağın üzerine oturmuş, başını ellerinin arasına almıştı

– Bu yalnızca bir elektrikli süpürge, dedim. Dışarı çıkabiliriz ama kimseye fark ettirmeden.

Elinden tuttum ve merdivenlere götürdüm. Elini avcumun içinde hissetmek hoşuma gitti.

Biz oturma odasına varıncaya dek, Helen teyze çoktan mutfağa geçmişti. Şansımız varmış, sırtı bize dönüktü. Kapıya gelmeden önce, Mika ona iyice bir baktı. Tanıştırılmak istediğini hiç sanmıyorum.

Bahçeye varır varmaz, bir kanguru gibi, ardarda birkaç kez zıpladı. Kendi çevresinde daireler çizdi ve naralar attı, sanki yüzyıldır uyuyordu da daha yeni uyanmıştı.

Aklımda tek bir şey vardı. Evin bahçeye bakan bir sürü penceresi vardı. Dolayısıyla burada kalamazdık. Bir planım vardı...

DENİZ

Bahçenin en ucundaki frenküzümü fidanlarına doğru koştum. Denize giden keçiyolu buradan başlıyordu. Sık sık arkama baktım ve Mika'yı zigzaglar çizerek koşarken, taklalar atarken gördüm. Hiç olmazsa peşimden geliyordu.

Sonra, bir frenküzümü fidanını koklamak üzere doğruldu. O ana dek büyüteci de yanına aldığını fark etmemiştim. Büyüteci gözünün önüne getirip, neşeyle kıkırdayarak frenküzümlerini ne kadar büyüttüğünü görmeye çalıştı.

Çalılıklara sığınır sığınmaz, ona dönüp,

– Bir şey duyuyor musun? diye sordum.

Birkaç saniye öylece durdu, kulağını dikti, sonra:

– Birisi su sıçratıyor, dedi.

Gururla gülümsedim.

– Bu, deniz. Denizin senin dediğin gibi su sıçratmak için kimseye ihtiyacı yoktur.

İskelenin bulunduğu koyun yukarısında, ya-

macın üzerindeki kaygan koca kayanın üzerine indik. Tek başıma olduğum zaman ancak oraya kadar inme iznim vardı, bir adım ilerisi yasaktı. Kayanın bir kenarına oturdum, tam olarak annemin Taş Bank diye adlandırdığı yere. Mika bana çabucak yetişti ve yanıma oturdu.

Güneş göğe yükselmişti bile. Suyu öyle bir ışıldatıyordu ki, Mika gözlerini kısmak zorunda kaldı. Belki de bu kadar parlak ışığa alışkın değildir, diye düşündüm.

Birden, daha yakından incelemek için büyüteci güneşe doğru kaldırdı. Onu kılpayı kurtardım.

– Dikkat! diye bağırdım. Bunu sakın yapma.

Anında ulumaya başladı. Yukarıdan, evden duyulabileceği fikri ödümü kopartıyordu. Ama artık ne yapılması gerektiğini biliyordum. Parmaklarımı boynuna koyup, onu gıdıklamaya koyuldum.

– Hanimiş, hanimiş, dedim.

Bu hemen işe yaradı.

Bir keresinde, babamla birlikte yalnızca eski bir teleskopun merceğini odunun üzerine tutarak ateş yaktığımızı hatırlıyordum. Mika'ya büyütecin, güneş ışınlarını bir tek noktada yoğunlaştırdığını açıkladım. Bir büyüteçle bir parça kâğıdı ateşe vermenin mümkün olduğunu söyledim.

Hâlâ usulca hıçkırıyordu ama sanırım bu boynunu okşamaya devam etmem içindi. Ben onu gıdıklayadurayım, o sorularını soruyordu:

– Denizde hayvanlar var mı?

– Bir sürü, denizde en az karada olduğu kadar çok hayvan vardır.

Gözleri koskocaman açıldı:

– Dinozor yok mu?

Başımı hayır anlamında salladım. Sonra ona denizi anlatmaya başladım.

Daha o zamanlar, doğa tarihi beni büyülüyordu. Dinozor kitapları koleksiyonu yapıyordum ve bu kitaplar da bana Dünya gezegeninin tarihi hakkında pek çok şey öğretiyordu. Babama sürekli olarak onları anlatırdım. Mika'ya da, bu gezegende yaşamın denizde başladığını açıkladım.

– İnsanlar da mı?diye sordu.

Bu soru karşısında yerlere kadar eğildim. Son-

ra dedim ki:

– Bu gezegende yaşam birdenbire başladı. Bundan tam üç milyar yıl önce. Yeryüzündeki tüm bitkiler ve hayvanlar birbirlerine bağlıdırlar.

Mika diretti:

– Peki ya dinozorlar?

– Bu uzun bir hikâye.

Bunun üzerine, bu uzun hikâyenin küçük bir parçasını ona anlatmaya koyuldum.

Ona, benzer iki parçaya bölünebilen ilk moleküllerden söz ettim. Öyle ki, bölündüklerinde pek ufak değişiklikler meydana geliyordu. Zamanla bu moleküller arasındaki farklılıklar daha da önem kazandı ve çok geçmeden ilk organizmalar ortaya çıktı.

– Organizmalar mı? diye tekrarladı Mika.

Başımı kendimden emin bir biçimde salladım:

– Evet, yani yaşam. Önce tek hücreli organizmalar vardı, bakteriler gibi. Bu organizmalar öyle küçüktür ki, aynı yerde binlerce olmadıkça onları göremezsin. birkaç milyon yılın sonunda, birkaç hücreden oluşan hayvanlar ve bitkiler ortaya çıktı.

– Birçok hücreden oluşan hayvanlar ve bitkiler... diye tekrarladı Mika.

Pek çok zor kelime kullandığımı biliyordum

ama onları daha yeni öğrenmiştim ve konuşmada onlara yer vermenin çekiciliğine kapılmıştım. Buraya denizi seyretmeye oturduğumuz için dedim ki:

– Suyosunlarıyla denizyosunları, denizyıldızlarıyla deniz kestaneleri gibi. Bu şeyler insanın eline alabileceği kadar büyüktürler. Hücre diye adlandırılan küçücük binlerce parçadan oluşmuşlardır. Çok hücreli hayvanlarda hücreler birbirinden çok az da olsa farklıdır çünkü herbirinin yapacak belli bir işi vardır.

Mika'nın hayatında bir kez olsun bir denizyıldızını eline aldığını sanmıyorum. Büyük ihtimalle, hücrenin de ne olduğunu bilmiyordu. Ama bu benin açıklamalarımı sürdürmeme engel olmadı.

– Yüzlerce ve yüzlerce milyon yıl sonra, denizde yüzen balıklar ortaya çıktı. Ardından, bazı ba-

lıklar denizde olduğu kadar açık havada da nefes alabilen hayvanlara dönüştüler. Bunlar "kurbağagiller"di.

– "Kurbağagiller"den hâlâ var mı?

Mika gerçekten bilmek istiyordu.

Kurbağalar ve semenderler, bütün aklıma gelen buydu. Ama ona, bugün bile bu tür bir sürü ilkel yaşam biçimi olduğunu söyledim.

– Peki ya dinozorlar? diye sordu bir kez daha.

Başımı salladım:

– Dinozorlar sürüngenlerin bir türüydü ve sürüngenler kurbağagiller soyundandır, en nihayetinde bu milyonlarca yıl önceydi. Bu gezegende hâlâ bir sürü birbirinden farklı sürüngen var ve aralarından bazıları biraz dinozorlara benzer.

Mika parmaklarını oynatıyordu. Ona anlattığım şeyler üzerinde düşünmek için parmaklarına ihtiyacı var gibiydi.

– Yani her şey ikiye bölünebilen birkaç küçük moleküle başladı, diye tekrarladı. Ardından, tek hücreli organizmalar ortaya çıktı ve sonra da yavaş yavaş çok sayıda birbirinden farklı bitki ve hayvan. Aralarından bazıları denizde balık oldu ve bu balıklardan bazıları suda olduğu kadar karada da yaşayabilen kurbağagillere dönüştü, kurbağalar ve semenderler gibi. Kurbağagillerden

yeryüzünde hâlâ var ama çok uzun zaman önce bazı kurbağagiller başka hayvanlara, "sürüngen" dediğin hayvanlara dönüştü.

– Aferin!

Bu kadar hızlı öğrenmesi beni etkilemişti. Bildiğim herşeyi kafamdan boşaltmış almış gibiydi. Ama devam ettim:

– Nesilden nesile ancak çok küçük değişiklikler oldu. Öyle ki, bu değişiklikler zaman doğaya yardım ettiğinde bayağı gözle görülebilir bir hal alıyor. Eh; milyarlarca yıl hiç de fena bir yardım sayılmaz. Bir milyar yıl, yani bin kere bir milyon yıl.

Başını çabucak eğdi.

– Peki bir sürüngenle bir kurbağa arasındaki fark nedir?

Buna da bir yanıtım vardı:

– Kurbağagiller balıklar gibi suda yumurtlar, sürüngenler ise kabukla kaplı gerçek yumurtalar yumurtlar. Çoğalmak için suya ihtiyaçları yoktur. En nihayetinde, hemen hemen her yerde yaşayabilirler.

– İlginç, dedi Mika. Konuşacak kadar evrim geçirmiş olanları var mı?

Güldüm ve başımı salladım:

– Yalnızca insanlar konuşma yeteneğine sa-

hiptir.

Mika hâlâ tatmin olmamıştı, daha fazlasını bilmek istiyordu.

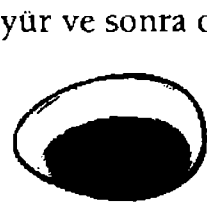
– Peki ya sen hangi tür hayvandan geliyorsun?

– İnsan bir memelidir, diye açıkladım. Ve memeliler sürüngenlerin soyundan gelir. Ama memeliler yumurtlamaz. Onlar capcanlı yavrular dünyaya getirir.

Bundan daha önce söz etmiştik. Mika beni kuşkulu bir bakışla süzdü.

– Memelilerin capcanlı yavrular dünyaya getirmeden önce en azından bir iki yumurta yumurtlamaları gerekmez mi?

Yeniden gülmeye başladım. Mika'nın bu gezegendeki yaşam hakkında bilmediği o kadar çok şey vardı ki! Diğer yandan, haklıydı: Onun dikkat çektiği noktaları atlamıştım. Memeliler de yumurtlar ama bunlar sert bir dışkabuğa ihtiyacı olmayan yumurtalardır çünkü annelerinin karnının içinde büyür. Annelerinin içinde hazır oluncaya dek büyür ve sonra oradan capcanlı çı-

Yumurta nedir?

kar.

Bu son noktanın anlaşılması o kadar güçtü ki Mika'ya tümünü açıklamayı denemedim bile. Gerçek şu ki, ben de tam olarak anlamamıştım.

Mika koy tarafında ufku seyrediyordu. Yaşamın birden içinden fışkırdığı şu ünlü denizi inceliyor gibiydi.

– Yumurtalar, dedi sonunda, ne büyük bir mucize!

Bence, bu düşüncesi bilgelik doluydu. Ama yine de hâlâ yumurtalar ve dinozorlara niçin bu kadar ilgi duyduğunu anlamayı başaramıyordum.

Denizden ve yeryüzünde yaşamın evriminden söz ettiğimiz bütün o zaman boyunca Mika'nın boynunu gıdıklıyordum. Hoşuna gittiği ortadaydı, nitekim gıdıklamayı bırakınca, yere atladı ve koşarak deniz kıyısına kadar indi. Benim bunu yapmama izin yoktu. Ancak Mika'nın yüzmeyi bilip bilmediğini bilmiyordum ve boğulması tehlikesini göze alamazdım. Taş Bank'tan havalanırcasına kalktım ve arkasından koştum.

Ona denizi anlatırken, kendime sorduğum bir soru yeniden aklıma geldi. Koyun yakınlarına vardığımızda, Mika suyun kayalara çarparken çıkardığı sesi duymuştu. En azından, neyin ne ol-

duğunu biliyor olmalıydı. Ona, gezegeninde su olup olmadığını sordum.

Eğildi sonra iki eliyle suyu sıçratmaya başladı. Biraz sonra, bir tutam denizyosunu kopardı. İkimize de soğuk duş aldırarak denizyosunlarını havada kement gibi çevirdi.

– Suyun olmadığı gezegenlerde yaşam varsa, dedi, oralardaki yaşam senin gezegenindekinden ya da benimkindekinden çok farklı olmalı.

Dosdoğru başka bir gezegenden gelen bir canlıyla karşı karşıya olduğum için, bu şansı iyi değerlendirmem gerektiğini düşündüm. Uzay hakkında benden çok daha fazla bilgisi olmalıydı. Buna karşılık, bu gezegen üzerindeki yaşamla ilgili hiçbir bilgisi yoktu. Hepi topu birkaç saattir buradaydı.

– Ne dersin, uzayda daha pek çok gezegende su var mıdır? diye sordum.

Önce sorunun önünde eğildi, sonra başını salladı.

– Suyun olduğu gezegenler güneşe çok yakın olamaz yoksa suları buharlaşır. Ama çok uzak da olamaz, yoksa suları buz tutar.

İşte, Mika şimdi de iskeleye doğru koşuyordu. Bir kayığa bindi, dizlerinin üzerinde duruyordu. Kayığın içinde birden doğrulunca, kayık sallan-

dı.

– Kayığın içinde fazla kıpırdanmamak gerekir, dedim.

Bir an, haykırmaya başlamasından korktum, ne de olsa onun bir şeyi yapmasına engel oluyordum. Bu tehlikenin önüne geçmek için, bunun kural olarak yasak olduğunu bilsem de ona bir muziplik önerdim.

– Biraz kayıkla dolaşmaya ne dersin?

Ben pek iyi kürek çekemezdim. Mika'ya küreği nasıl kullanması gerektiğini gösterdim ve ben de küreğin diğer tekini aldım. Babamla birlikteyken de böyle yapıyorduk. Koyun ortasına vardığımızda, kürekleri içeri aldık ve kayığı kendi haline bıraktık.

Kayıkta bir balık oltası vardı. Mika onu almak için eğildi. Onu uyarmalıydım, nitekim misinanın ucundaki iğne eline battı.

– Ay!

Neyse ki, iğne çok derine batmamıştı. Şimdi iyi dinle Kamila, iğneyi Mika'nın derisinden çıkardığımda, parmağında bir damla kan gördüm. Ama bu bir damla kan kırmızı değildi. Koyu mavi hatta neredeyse siyahtı.

Demek ki gerçekten başka bir gezegenden geliyordu. Denizdeki balıkların, en azından bizim

denizlerimizdeki balıkların soyundan gelmiyordu, çünkü balıkların da kanı kırmızıdır. Belki de bir memeli bile değildi. Peki ama, bir memeli değilse neydi o zaman?

Bunu düşünecek pek zamanım olmadı zira Mika tepine tepine ağlamaya başladı. Üzerine eğildim ve boynunu gıdıkladım.

– Hanimiş, hanimiş...

Neredeyse hemen sakinleşti.

Şu iğne başımıza o kadar iş açtığı için, bunun, iğnenin ne işe yaradığını açıklamak için iyi bir fırsat olabileceğini düşündüm. Ancak, Mika bir şeyi iki kere açıklayacağınız türden biri değildi. Daha fazla beklemeden, çoktan oltayı atmıştı.

Babamla yüzlerce kez balığa çıkmıştım. Şansıma oltama çok balık vuruyordu ama ancak bir kez eve balık götürebilmiştim. Dolayısıyla, Mika'nın oltayı ilk atışında bir balık tutması biraz haksızlık olurdu.

Oltasının, gerildiğini fark ettim ve fısıldadım:

– Yemi yuttu! Şimdi misinayı geri sarman gerek.

Bir saniye sonra kayığın dibinde bir uskumru çırpınıyordu. Mika hem gülüyor hem ağlıyordu. Daha önce hiç canlı balık görmemiş gibiydi. Kendisi dokunmaya cesaret edemediğinden, balığın boynunun nasıl kırılması gerektiğini ona ben gösterdim. Sonra uskumruyu küçük bir kovanın içine attım.

– Balığı kreplerden önce yiyebiliriz.

Güneşe kaçamak bir bakış attıktan sonra sordu:

– Krep mi?

Helen teyzenin öğlene krep yapacağını açıklamam gerekti. Ona gizlice bir iki tane krep getireceğime söz verdim.

Daha önce hiç balık tutmuş muydu, yoksa ilk denemesinde acemi şansından mı bir uskumru yakalamıştı bilmem gerekiyordu.

– Senin gezegeninde denizde çok balık var mı?

Mika bana üzüntüyle baktı. Her an hıçkırıklara boğulabilirmiş gibi bir hali vardı. Başını salladı.

Hemen konuyu değiştirdim.

– Sanırım, gezegeninde yaşayan başka hayvan-

lar vardır. Onları yakalayabilir misin?

Mika bir kez daha başını salladı.

– Eskiden, dedi, denizde pek çok hayvan ve bitki vardı. Ancak bundan yüzlerce yıl önce su öyle kirlendi ki, içindeki her şey çürüdü, yok oldu.

Anlattığı şeyler öyle korkunç, öyle üzücüydü ki, ben de neredeyse ağlayacaktım.

Bunun üzerine, hislerimi saklamak için eve dönmemiz gerektiğini söyledim.

İskeleye dönüşte, Mika'ya teknenin nasıl palamarlanacağını gösterdim.

İşte Kamila, kısa süren balık avı maceramız böyle geçti. Eve doğru çıkarken, Mika'nın tuttuğu balığın durduğu kovayı ben taşıyordum. O da yassı kayanın üzerinde kalan büyüteci aldı.

Yol boyunca, Mika önüne gelen her şeyi büyüteçle incelemek için diz çöküp durdu. İki ot arasında dönüp duran bir yaprakbitiyle işe başladı. Ancak, görünüşe göre bu yaprakbitinin seyredilmeye hiç niyeti yoktu: Bir saniye yerinde durmuyordu.

– Bir harften bile daha küçük! diye bağırdı Mika. Bu kadar küçük bir şeyin bu kadar canlı olmasını ilginç bulmuyor musun?

Bu konuda kesinlikle onunla aynı fikirdeydim.

Ona yanıt vermedim ama yerlere kadar eğildim.

Az sonra, bir kayaya tırmanan bir kertenkele gördük. Mika onu daha iyi görebilmek için bir iki adım geri çekildi ve sordu:

– Bu nedir?

– Bir kertenkele. Bu bir sürüngendir, anlayacağın dinozorlarla bir akrabalığı var. Ama bundan daha büyük sürüngenler bugün de var. Bazı ülkelerde, timsah denen büyük sürüngenler yaşar.

Gözleri faltaşı gibi açıldı.

– Timsahlar konuşur mu?

– Hayır, timsahlar konuşacak kadar evrim geçirmemiştir.

Frenküzümü fidanlarının yanına vardığımızda, bir kara kedi belirdi. Keçiyolundan bize doğru iniyordu. Bana yaklaşsın diye, "pisi pisi" diyerek eğildim sonra ipeksi tüylerini okşadım.

Kedi art arda birkaç kez miyavladı ve sonra guruldamaya koyuldu.

– Ne dediğini anlamıyorum, dedi Mika.

– Çünkü kediler konuşmayı bilmez, diye açıkladım.

– Ama onun "miyav miyav" dediğini duydum, diye karşılık verdi.

Sonra kedi gibi mırıldamayı bile denedi.

– Peki, düşünebilir mi?

Ne yanıt vereceğimi bilemedim. Ancak emin olduğum bir şey vardı, o da kedilerle ineklerin bizim gibi düşünmedikleriydi. Bazı şeyleri öğrenme yeteneğine sahip çok sayıda hayvan olduğunu biliyordum. Ama, bir kedi, ne olursa olsun, kendisinin uzaydaki bir yıldızın yörüngesinde dönen bir gezegende yaşayan bir kedi olduğunu bilemez.

– Bu bir kurbağa mı yoksa bir sürüngen mi? diye sordu Mika.

– İkisi de değil. Kediler memelidir.

– O halde, yumurtlamıyorlar, dedi Mika düşünceli bir tavırla.

Kedi tüm azametiyle dönüp gitti ve ben eve yaklaşırken Mika'yı ne yapacağımı düşündüm. Onu Helen teyzeden saklamayı başarabilecek miydim?

Mika'ya, büyüteciyle bisiklet deposuna uğramanın hoşuna gidip gitmeyeceğini sordum. Ona,

orada yaşayan bir yığın minik hayvan olduğunu söyledim. Ondan kurtulur kurtulmaz, dışarı çıktım.

Bir saniye sonra, balık kovamla evin girişinde duruyordum. Helen teyzeme şu balığın varlığını açıklamak için ne anlatacağımı bile düşünmemiştim ve teyzem işte orada tam karşımda duruyordu..

– O kovanın içindeki de ne? diye sordu dehşet içinde, balık korkunç bir canavarmışçasına.

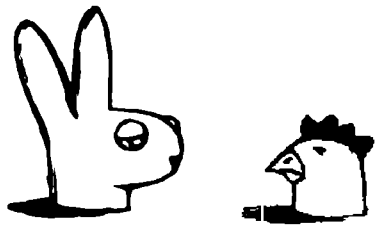
– Bir balık. Balık, akciğerlere sahip olmaması nedeniyle nefes alamayacağı için yalnızca suda yaşayabilen bir omurgalıdır. Ki bu durum, teyzeciğim, onun senin ve benimle bir ilgisi olmasını engellemiyor, zira biz sürüngenlerden geliyoruz, sürüngenler kurbağagillerden geliyor, kurbağagiller balıklardan...

Pes eden bir gülümsemeden sonra, elini saçlarımın arasından geçirip dedi ki:

– Senin otlar üzerine uzman bir doğabilimci olduğunu biliyorum da, bu balık nereden geliyor?

İşte henüz bir yanıt bulmadığım bir soru. Bu yüzden, bütün o doğabilimci hikâyelerini anlatmıştım.

– Onu tutan birinden geliyor.

Doğru değil miydi? En garibi, teyzemin bana daha fazla hiçbir şey sormamasıydı. Balığın olduğu kovayı aldı ve mutfakta tezgâhın üzerine koydu. İçimden bir ses, unla boğuştuktan sonra bir balıkla uğraşmaya hiç niyetinin olmadığını söyledi.

Ve çok geçmeden kreplerimizi yiyorduk. Yemek sırasında, iki kez tuvalete gittim. Teyzem bunun gerçekten gerekmediğini düşündü. Ama, her seferinde gizlice bir yarım krep götürmeyi başardım ve ayakkabılıkta, kauçuk bir botun içine sakladım.

Yemekten sonra, teyzem onunla alışverişe gitmek isteyip istemediğimi sordu. Teklifinin beni ne kadar memnun ettiği gözünden kaçmadı. Buna karşın, yanıtım, onu mutlaka hayal kırıklığına uğrattı.

– Sanırım evde kalmayı yeğleyeceğim. Erkek

kardeşime güzel bir resim yapmak istiyorum.

Babamın yeniden aradığını söyledi. Erkek ya da kız kardeş daha kimse ortada yoktu, ama daha fazla gecikmezdi.

YUMURTA

Helen teyze alışveriş yapmaya gider gitmez, yarım kalan iki krepi bir tabağa koydum. Sonra, Mika'yı bulmak üzere bisiklet deposuna kadar koştum. Ama depo boştu.

Tüm hızımla evin çevresini turladım ve nihayet onu buldum. Kümeste oturmuş, yeni yumurtlanmış bir yumurtayı iki eliyle tutuyordu.

– Yumurtladı! diye bağırdı bana, özel olduğu kadar gizemli bir şeymiş gibi.

Çoğunlukla üç dört tavuğumuz olurdu. Ama krep benzeri yiyeceklere yetecek kadar yumurta sağlıyordu.

– Dikkat et! diye uyardım.

Tumturaklı bir şekilde boyun eğdi ve dedi ki:

– Bu yumurtanın içinden bir yavru çıkabilir diye değil mi?

– Bir civciv, dedim. Kuşlar da, bundan milyonlarca yıl önce bir zaman tıpkı memeliler gibi sürüngenlerden türediler.

Mika parmağıyla bir tavuğu gösterdi ve sordu:

– Ne kadar zamanda bir yumurtluyor?

Bu soru üzerine eğilebildiğim kadar eğildim.

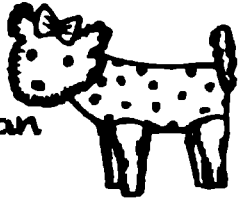
– Hemen hemen her gün. Hiçbir yabani kuş ya da hiçbir sürüngen bu kadar sık yumurtlamaz. Onlar genelde yılda bir kez yumurtlar.

Öyle şaşkın bir hali vardı ki, gülmeme engel olamadım. Ona açıklamaya koyuldum:

– Binlerce yıl boyunca, insanlar en çok yumurtlayan tavukları yanlarına aldılar. Aynı şeyi, en çok süt veren ineklere, en çok yün veren koyunlara ve en güçlü ve en hızlı atlara da yaptılar. Bu tür hayvanlara evcil hayvan denir.

Mika, yumurtayı aldığı yere nazikçe geri koydu ve göz açıp kapayıncaya kadar tellerin öte yanına geçti.

Eve, mutfağa geri döndük. Mika, Helen teyzenin krepleri yaparken yumurta kabuklarını koyduğu tabağı gördü. Bu görüntü onu altüst etmiş olmalı ki, hemen elleriyle gözlerini kapadı.

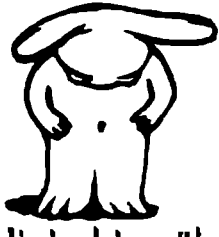

Yine de bu onu mutfak masasına oturup krepleri yemekten alıkoymadı. Kreplere güzelce reçel sürüyor, hatta böğürtlen reçeline batırıyordu, öyle ki biraz sonra her tarafı reçel oldu. Yarım krepleri mideye indirir indirmez, banyoya gitmesi gerekti.

Küvetin yanına bir tabure yanaştırdım ve Mika'yı erkek kardeşimin yepyeni küçük leğenine soktum. Elime bir bez alıp yüzünü ve karnını yıkamaya koyuldum.

İşte tam o anda gördüm! Bu yüzden sana şimdiye kadar söylemedim: Mika'nın göbek deliği yok. Anlıyor musun Kamila? Ne kadar korkmuş olduğumu hayal edebiliyor musun?

Tüm insanların karınlarının ortasında göbek delikleri vardır çünkü annelerinin karnındayken göbek deliklerine bağlı göbek bağı denen bir tüpten gelen yiyeceklerle beslenirler. Ama Mika'nın göbek deliği yoktu. Peki, o zaman nasıl

Her memelinin bir göbek deliği var mıdır?

dünyaya gelmişti?

Dilimi yutmuş gibiydim, ne diyeceğimi bilemiyordum. Onu bir havluyla kuruladım ve küvetten çıkmasına yardım ettim.

Girişin üstündeki küçük odaya koştu. Bu, erkek kardeşimin odasıydı. Erkek kardeşimin içinde uyuyacağı beşiği gösterdi. Göz açıp kapayıncaya kadar içine yerleşmişti bile.

Beşiğin ne işe yaradığını ona göstermek üzere, beşiği usulca sallamaya koyuldum.

– Bir erkek kardeşim olacak, diye açıkladım. Bu beşikte uyuyacak.

– Sorun değil, diye karşılık verdi Mika, sanki onu huzursuz eden bir şey vardı. Uyanmadan önce, eve geri dönmem gerek.

Kuşkulu bir bakışla odayı inceledi. Sonra dedi ki:

– Hiç yumurta görmüyorum.

Bundan sonra anlamaya başladım.

Sen de anlamışsındır, Kamila.

Oturma odasına indik. Sehpanın altında, büyük bir fotoğraf albümü vardı. Onu sehpanın üzerine koydum ve divana oturdum. Mika da benim yanıma oturmakta gecikmedi. Ona:

– Bu bir fotoğraf albümü, dedim.

Soran gözlerle bana baktı. Doğal olarak, bir fo-

toğraf albümünün ne olduğu konusunda en ufak bir fikri bile yoktu.

– Bekle bir dakika.

Çabucak odama fotoğraf makinemi almaya gittim. Flaşın çalışıp çalışmadığını kontrol ettiğimi bile hatırlıyorum. Merdivenleri koşarcasına indim ve Mika'nın bir fotoğrafını çektim. Karnının fotoğrafta çıkmasına özellikle dikkat ettim, böylece herkes göbek deliği olmadığını görebilecekti.

Bir " klik" sesi çıktı, asla unutmayacağım bir klik sesi. Mika aniden gitmek durumunda kalırsa, en azından onunla gerçekten karşılaştığıma dair elimde kesin bir delil olacaktı.

Flaş Mika'yı ürküttü, ağlamaması için bir parmağımla çabucak boynunu gıdıklamam gerekti. Ardından, bir saniye bile kaybetmeden albümün ilk sayfasını açtım ve ona açıklamaya giriştim:

– Bu kitap ailemin üyelerinin çektiği aile içi fotoğraflarla dolu. Yakında, bu albüme senin de bir fotoğrafını yapıştıracağım.

Ona annemle babamın evlenmeden önceki hallerini gösterdim. Sonra, annemin koca karınlı bir fotoğrafına baktık, bu fotoğraftan kısa bir süre sonra dünyaya gelmiştim. Ona dedim ki:

– Ben, onun karnının içindeyim. Bu fotoğraf

benim dışarı çıkmamdan hemen önce çekilmiş.

Aklımda bir fikir şekillenmeye başlıyordu. Pek tabii, Mika da bir şeyler anlamıştı.

– Capcanlı yavrular, diye fısıldadı.

Albümü karıştırırken, babamın annem beni emzirirken çektiği bir fotoğrafa denk geldim.

– Bu, benim, dedim. Acıktığımda, annem bana sütünü veriyordu.

Mika'nın gözleri iri iri açıldı.

– Süt mü?

Güleceğim geldi, ama aslında kendime gülüyordum. Mika memelilerin ne olduğunu anlamıyorsa, sütün ne olduğunu bilmemesi de normaldi.

Dedim ki:

– Minik bebekler sütle beslenirler.

Fotoğraf albümüne bakmaktan vazgeçti. Sanırım, beni annemin memesini emerken görmek pek hoşuna gitmemişti. Bunun üzerine sordu:

– Peki o zaman nasıl oluyor da birbirimize bu kadar benzeyebiliyorduk?

Bu soru üzerinde daha önce düşünmüştüm. Mika adeta sözcükleri ağzımdan çalmıştı, öyle ki sorusu karşısında eğilmeyi düşünmedim bile.

Eğer Mika benim gibi bir memeli değilse, nasıl oluyordu da birbirimize bu denli benzerdik?

İşte çok daha önceden düşünmüş olmam gereken bir şey. Mika uzaydaki başka bir gezegenden gelmişti. Ama onun gezegeninin tarihi Dünya'nınkinden çok farklıydı. O halde, nasıl oluyordu da birbirimize bu denli benzeyebiliyorduk?

Bu, Mika'nın yanıtını bulmayı başardığı bir bilmeceydi Kamila. Yanıtı, sana da pek yakında söyleyeceğim, Kamila. Öğleden sonra saat beş gibi olmalıydı. Babam odama gelip beni uyandırdığından bu yana oniki saatten fazla olmuştu. Helen teyzenin her an alışverişten dönebileceğini biliyordum. Bir kâğıt ve bir kalem aldım ve bir mektup yazdım:

"Sevgili Helen Teyze,

Beni bağışla ama keşfetmem gereken çok önemli bir şey var. Un ve uskumruyla ilgili bir şey. Hay allah! Erkek kardeşimle de ilgili. Yatma vakti eve dönerim.

Seni seviyorum, Joakim."

Annemle babamın, acil bir işleri çıktığında birbirlerine böyle küçük notlar yazma âdetleri vardı. Ben ise sanırım ilk kez böyle bir not yazıyordum.

Mika'yı elinden tuttum ve dışarı çıktık. Evin karşısındaki tepeciğe çıktık ve babamla çok önceden taştan yaptığımız yükseltinin yanına oturduk. Bu küçük dağa annemle babam her zaman Zirvecik derlerdi. Buradan, ev ve uzakta kayalıklar ve adalar görülüyordu.

Martılar insanın içine işleyen, çığlıklar atıyordu. Bu, aslında işime geliyordu, Mika tekrar ağlamaya başlarsa onun sesi duyulmazdı.

Koyun üstünde, Taş Bank'ta otururken Mika'ya denizden ve Yeryüzündeki evrimden söz etmiştim. Şimdi, geldiği gezegendeki yaşamı anlatma sırası ondaydı.

Hâlâ ara sıra başparmağını emiyor ve parmaklarını dans ettiriyordu. Ama gezegenindeki yaşamdan söz etmeye başladığında, sanki babamdı.

– Eljo gezegeninden geliyorum, dedi. Ve orada da yaşam binlerce milyon yıl önce denizde başladı. Tam olarak nasıl olduğunu kimse bilmiyor. Ama bugün, Eljo'da pek çok hayvan türü var.

ĴÇgÜdü
nEdĴiR?

Tıpkı buradaki gibi, diye düşündüm. Mika ile ben farklı gezegenlerden olsak da her ikimiz de gerçekten aynı şeyden söz ediyorduk.

– Yüzlerce milyon yıl önce, diye devam etti, Eljo'da biraz buradaki dinozorlara benzeyen hayvanlar vardı. Onlar da, kalın kabuklu yumurtalar yumurtlardı. Bu hayvanlara, mumbo denirdi. Ama bizim orada, capcanlı yavrular dünyaya getiren hayvan yoktur.

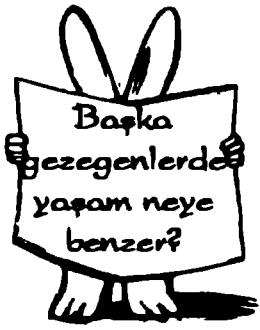
Bunun üzerine bir soru ağzımdan kaçtı:

– Peki senin gibi kimseler nereden geliyor?

Mika kendini öyle kaptırmıştı ki, eğilmek için bile zaman harcamadı. Parmaklarını birbirinden ayırarak yanıt verdi:

– Bizim gezegenimiz, mumboların yok olmasına neden olacak büyük değişimi yaşamadı. Bu da onlara evrimlerini sürdürme imkanı verdi. Günümüzde, aramızdan bazıları birbirleriyle konu-

şabilir ve hatta uzay hakkında akılcı sorular sorabilir. Ben de bir mumboyum...

Duydun mu Kamila, "Ben de bir mumboyum!" dedi.

Devam ediyordu:

– Dünyaya gelmeden hemen önce, ben annemle babamın sıcak bir odada bir yastığın üstüne koydukları bir yumurtanın içindeydim. Evden çıkacakları zaman yumurtayı yalnız bırakmamaları gerekiyordu. Çünkü, Eljo'da, çaldıkları yumurtalarla yaşamlarını sürdüren hayvanlar vardır. Dolayısıyla, annemle babam yumurtayı küçük bir pusete koyup gittikleri yere yanlarında götürüyorlardı. Yumurtalarına "hazine" diyorlardı ve yumurtalarını adlandıranlar yalnız onlar değildi. Eljo'da, yumurtanın hazinelerin en değerlisi olduğu düşünülür.

Neredeyse bütün gün Mika'yla konuşmuştum

ama ancak şimdi nasıl doğduğunu öğreniyordum.

– Kollarım ve bacaklarım çabucak güçlenmişti ve her tekmeleyişimde ya da kollarımı kıpırdattığımda yumurtanın kabuğu çatlıyordu. Bu sırada, ailem yastığın çevresindeydi ve beni büyük bir dikkatle izliyorlardı.

Derin bir nefes aldım sonra bağırmadan önce nefes verdim:

– Sonra, yumurtadan çıktın, değil mi?

Başıyla evet dedi.

– Hiçbir şey hatırlamıyorum. Ama, ışık mutlaka gözlerimi kamaştırmıştır. Yumurtanın içi neredeyse kapkaranlıktı. Seslerin de içeri geldiğini hiç sanmıyorum. Belki de parmaklarımı emmek dışında hiçbir şey yapmıyordum.

Dikkatli okuyor musun, Kamila? Mika'nın anlattığını gizemli olduğu kadar etkileyici buluyordum. Aslında, bunun Yeryüzü tarihi ve doğmakta gecikmeyecek erkek kardeşim hakkında anlattıklarımdan daha gizemli hiçbir yanı yoktu. Ancak o zaman Mika'nın bir memelinin ne olduğunu anlamakta o dar zorlandığını anladım.

En garip şey her ikimizin de dikkatini çekmişti.Bu kadar farklı kökenlerden gelirken nasıl olup da bu kadar birbirimize benziyorduk?

DAĞ

Mika ile tanıştığımda doğa bilimleri uzun bir süredir ilgimi çekiyordu ve başından beri ilgim hiç azalmadı. Bugün hala, Mika'nın bana anlattıklarından şüphe duyamam.

Başka gezegenlerde gerçekten yaşam olması kuvvetle muhtemel. Bu durumda, bu gezegenlerde küçücük hayvan ve bitkilerden yola çıkarak daha karmaşık yaşam biçimleri gelişmiş olması gerekir.

Tüm evren için geçerli doğa kanunları olduğunu biliyoruz. Başka yerlerde de yaşamın tek hücreli canlılardan senin ve benim gibi düşünen varlıklara doğru gelişmesiyle ilgili yasalar var mıdır?

Meteor nedir?

Sanırım, Mika bundan milyonlarca yıl önce burada yaşayan dinozorlarla ilgili temel bir şeye parmak basmıştı. Günümüzde, pek çok kişi dinozorların, uzaydan düşen koskocaman bir meteorun Dünya'ya çarpmasının sonucunda yok olduğunu düşünüyor. Bu olay talihe tombalada doğru numarayı çekmek kadar bağlıydı. Olmamış olsaydı, dinozorlar mutlaka evrimleşmeye devam ederdi. Belki de, şehirlerle uzay mekiklerini, bilgisayarlarla hastaneleri, üniversitelerle jimastik salonlarını onların çocukları yaratırdı.

Ancak, meteor çevrede öyle geniş çaplı değişikliklere neden oldu ki dinozorlar başka yaşam biçimleri lehine yok oldu. Memelilerin çocukları aya ilk adımı işte böyle attılar. Sürüngenler yarışı kaybetmişti.

– Yabancı bir gezegeni ziyaret etmenin yararı, dedi Mika, kişinin kendi gezegenini daha iyi anlamasını sağlamak olsa gerek. Zira, her gezegenin kendine göre iyi yanları ve kötü yanları var.

İşte, aynen babam gibi konuşuyordu. Tek bir farkla, o da, babam konuşurken parmaklarını dans ettirmezdi. Başparmağını da emmezdi.

– Dağlar sarpsa, dedi Mika, aslolan, iyi bir tırmanıcı olmaktır. Ovada, koşmayı bilmek daha yararlı olabilir. Çok sayıda leş kargası varsa, in-

sanın kötü bir tadının olması iyi olabilir. Ya da, daha da iyisi, zeki olması.

Ona kesinlikle katılıyordum.

– Belki de, yaşam uzaydaki bütün gezegenlerde aynı yönde gelişiyordur, diye devam etti.

Bu noktada, onunla aynı fikirde değildim.

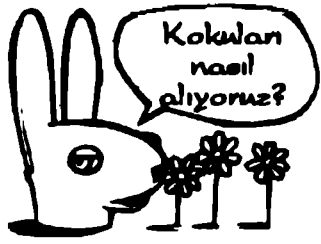
– Aynı yönde mi?

Alabildiğine gösterişli bir şekilde eğildi.

– İkimizin, birbirimize benzediğini düşünmüyor musun?

– Elbette, dedim. Ama neden?

– İşlevimiz, diye açıkladı, soyumuzu sürdürmeye yönelik. Öyle ki, yeterince besin ve ısı ile büyüyecek ve bir gün bir yumurta yumurtlamaya ya da capcanlı bir bebek dünyaya getirmeye yardım edeceğiz. Ama, kayıtsızca, önümüze gelen her şeyi yiyemeyiz. Bu yüzden, tatları almamız gerekir. Ve bir şeyi ağzımıza koymaya değip değmeyeceğini tatmak için, tatları değerlendirebilecek bir dile ihtiyacımız var.

Derin bir nefes aldı sonra bağırdı:

– İşte her ikimizde de ortak olan ilk nokta!

İlk ortak noktamız, Kamila! Ne yediğini tadamayacak olsaydın, yediğinin çürümüş yumurta değil de krep ve çilek reçel olduğunu nasıl bilecektin? İnsanın tadabileceği ne kadar çok şey olduğunu saymayı hiç denedin mi?

Mika, başparmağını ağzına sokmuştu. Ekleyeceklerini eklemek için başparmağını ağzından çıkardı:

– Bir şeyin kötü bir tadı olduğunu fark ettiğinde, çoktan zehirlenmiş olabilirsin. Bu yüzden, kokuları almak gerekir. İyi bir parça yiyeceğin kokusunu çok uzaktan alan pek çok hayvan vardır. Hatta bazen, yaklaşan bir düşman ya da tehlikenin kokusunu önceden almak önemlidir.

– Tamam, dedim, ikimizin de kokuları almak için bir burnu var. İşte ikinci ortak noktamız.

Teknede gaz kaçağı olduğu gün aklıma geldi. Kokuyu ilk ben almıştım. Kimse bu zehirli gazın kokusunu almamış olsaydı, kötü bir kaza geçirebilirdik.

Kokuları uzaktan alabilmek yeteneği gerçek bir gizemdi.

Birkaç gün önce, aşağıda, frenküzümü fidanlarının arasındaydım. Birden, burnum bana anne-

Dokunduğumuzu nasıl hissederiz?

min fırına çörek koyduğu haberini vermişti. Eve çıkmış ve "çörek" diye bağırarak mutfağa koşmuştum.

Peki nasıl olmuştu da, çöreklerin kokusu havayı dorudan doğruya geçmiş ve gelip frenküzümü fidanları arasındaki burnumu bulmuştu.? Ne olmuştu da burnum beynime simit ya da ekmek değil de taze çörek olduğunu söylemişti?

– Çörek sever misin? diye sordum.

– Çörek mi?

Görünüşe göre Mika bunun ne olduğu hakkında en küçük bir fikre bile sahip değildi.

– Aynı şeyleri sevmememiz mümkün. Hatta, kokuları aynı şekilde almamamız bile mümkün. Ancak, hangi gezegende olursa olsun, koku ve tat alabilmek mutlaka çok önemlidir.

– En azından Dünya'da ve Eljo'da.

Mika da konu hakkındaki fikrini enerji dolu bir sesle beyan etti.

– Senin gezegeninde de benimkinde olduğu gibi yaşam binbir şekilde evrim geçirdi. Ama her iki gezegende de pek çok şey aynı şekilde evrim geçirmiş olabilir.

Mika oturmuştu. Bir süre, taşlar arasında büyümüş çalıyla oynadı. Sanırım, bu parmaklarının ucunu gıdıkladı. Sonra dedi ki:

– Sizin burada bizim orada olduğu gibi, vücut deriyle kaplı. Bu da çok yararlı olabilir, deri dokunduğumuzu hissetmemizi sağladığı için. Eljo'da, güneşin altında ısındıkça ısınıp üzerinde yürüdüğün zaman derini yakan siyah taşlar vardır. Ayaklarını acıtmadan önce çabucak geri çekilmek gerektiğini anlamak için çok pratik değil mi? Sivri iğnelerle kaplı ya da zehirli özsularla dolu hayvan ve bitkiler de vardır, bunları onlara yaklaşır yaklaşmaz fark edebiliriz. Bu tehlikelerden birine dokunur dokunmaz, bütün sinir uçlarından bir sinyal yola çıkar ve beyne ulaşır. Ardından, belki, beyin de çabucak uzaklaşmamızı söyleyen bir mesaj yollar.

Sesleri nasıl duyarız?

Ellerini birden çalıdan çekti, yalnızca beyninin ellerine ne kadar çabuk mesaj yolladığını bana göstermek istemişti. Bir elini kaldırdı ve parmağındaki küçük kesiği gösterdi.

– Parmaklarımda sinirler olmasaydı, o balık iğnesi canımı daha çok yakabilirdi. Çevremizde olan şeylere dokunabiliyor olmamız iyi bir şey, çünkü hemen hemen her yerde saklı, bizi bekleyen tehlike ve düşmanlar var. Bunun evrenin bütün gezegenlerine büyük bir yararı olduğunu düşünüyorum.

– İşte başka bir ortak noktamız, dedim çabucak, o demeden hemen önce.

Mika başını bilmiş bilmiş salladı.

Bir süre sonra, kurnazlık dolu bir gülümseme ile gözlerini bana dikti ve dedi ki:

– Üstelik, bu, boynundan okşandığın zaman zevk almanı da sağlıyor.

Koyun üstünde, martılar çığlık atıyordu. Mika kuşları göstermeden önce parmaklarını oynattı ve dedi ki:

– Sence martılar niçin böyle tiz çığlıklar atıyor?

Doğru yanıtı bildiğimden emin değildim ama tahmin yürütmekte bir sakınca görmedim.

Eller neye yarar?

– Belki de birbirlerine nerede yiyecek olduğunu söylüyorlardır.

Başını salladı.

– İkimizin gezegeninde de duyabilmek çok yararlı olmalı. Mesela, tehlike anında saklanmak ya da kendini savunmak için zaman kazanmak yönünden uzaktan duymak çok yaralı olabilir. Hatta, bir saçmalık yapmakta olan kardeşine bağırmak da çok önemli olmalı. Ama, bu durumda duymak için kulak gerekir.

– İki kulağımız var, dedim. Tek bir tane yetmez miydi?

Başını hayır anlamında salladı.

– Tek bir kulağımız olsaydı, seslerin nereden geldiğini anlayamazdık, oysa genellikle duyma yetisinin en önemli özelliği budur.

– Niçin?

Yerlere kadar eğildi.

– Nereye kaçacağını bilmene yardımı olabilir.

Mika'nın kulaklarına bir göz attım. Doğruyu söylemek gerekirse, tam olarak benimkiler gibi değilse de, çok farklı da değildi.

Kulakları kafasında iki küçük delik oluşturuyordu, kısacası tıpkı benimkiler gibi.

– Yine bir ortak nokta, dedim.

Bir an için, hiçbir şey söylemeden martıları dinledik. Bazen her şey sessizleşiyordu ve kayalara vuran dalgaları duyuyorduk.

– Denizin dalgalarını bile duyabiliyoruz.

Taşlar ve çalı arasında bitmiş birkaç deniz karanfili vardı. Mika bir tanesini koparıp, gözlerine yaklaştırdı.

– En şaşırtıcısı da, bizi çevreleyen dünyayı görebilmemiz.

– Bu yüzden, dedim, görmemize yarayan gözlerimiz var. İşte bir ortak nokta daha.

O sırada, güneş göğe tam olarak yükselmemişti. Mika onu parmağıyla işaret etti -kıpkırmızı bir çehreydi- tam olarak tıpkı saatler önce ortaya çıktığı zamanki gibi. Dedi ki:

– Nerede yiyecek bulunacağını görebilir ya da canımızı tehdit eden bir tehlikeyi tespit edebiliriz. Ama, karşılıklı birbirinin gözlerinin içine bakmak ve karşısındakinin ne düşündüğünü kendine sormak da çok büyük bir zevktir. Dahası uzayı seyre-

debilir ve diğer gezegenler üzerindeki yaşamlar hakkında hayal kurabiliriz.

Mika'nın az önce söylediği şeyi düşünüyordum. Zirvecik üzerinde dimdik oturmuş kayalıklarla adaları seyretmem, bana olup olacağı görmemi sağlayan iki tane göz verildiği içindi, tuhaf değil mi? Mika uzunca bir süre, tek söz etmeden durduktan sonra yeniden söze başladı:

– Yumurtalar gerçek bir mucize...

Bunu daha önce de söylemişti. Ama bu kez ekledi:

– Yumurtanın içinde, iki tane göz oluşuyor, o iki göz ki, bir gün, herbirimizin ufacık bir parçası olduğu kocaman, koskocaman dünyayı keşfedecek. Sanki, bütün dünya bir yumurtanın ka-

ranlıklarında büyüyormuş gibi.

Ya da bir annenin karnında, diye düşündüm. Ama bunu yüksek sesle söylemedim.

– Birbirimize gerçekten benzemeye başlıyoruz, dedi Mika. Tatları alabiliyor, kokuları duyabiliyor, eşyalara dokunabiliyor, sesleri işitebiliyor, şekilleri ve renkleri görebiliyoruz. Bu beş duyu evrenin her köşesinde değer görmektedir sanırım.

– Ama, dedim, bunları yapabilen bir yığın hayvan var. Ve onlar bize benzemiyor.

Elbette, Mika bu konuyu daha önceden düşünmüştü.

– Bizim yürümek için dört bacağa ihtiyacımız yok. Bundan milyonlarca yıl önce, güzel bir günde, ataların, tıpkı benimkiler gibi, bacaklarının üzerinde doğruldular. Böylece ön ayakları, ucunda eller olan kollara dönüştü.

Babamla, bu konuya değinmiştik. Dört ayak üzerinde yürüyen hayvanlar elleriyle hiçbir şey yapamazlardı.

– Peki ama, diye sordum, niçin dört bacağımız ve iki kolumuz yok? Ya da üç bacağımız ve altı kolumuz?

Bu sorular karşısında Mika nazikçe eğildi.

– Çünkü her ikimiz de dört bacaklı hayvanlar-

dan geliyoruz.

Bunu sık sık düşünmüştüm. Yalnızca, kurbağagiller dört bacaklıydılar. İki kol ve iki bacak için yetecek kadar.

Yine de Mika'nın yanıtı beni tam anlamıyla tatmin etmemişti. Onun da benim de dört bacaklı hayvanların soyundan geliyor olmamız biraz tuhaf değil miydi? İkimizden biri niçin altı ya da sekiz ayaklı bir hayvanın soyundan geliyor olmasın?

Sanki düşüncelerimi okumuş gibi

– Dört ayakla iki ayakla olduğundan daha iyi şeyler yapacağımızı hiç sanmıyorum. Zaten, yürümek için iki bacaktan fazlasına ihtiyacımız yok. Gerekenden daha fazla kol ve bacak beslemek hiçbir işe yaramaz.

Hâlâ orada mısın Kamila? Bugün bile, bir kurbağagilin bir insanı oluşturmak için gereken herşeye sahip olmasını olağanüstü bulurum. Kurbağagiller dört ayaklarının üzerinde sürünerek yavaşça denizden çıktılar. Aynen böyle oldu. Sana bu hikâyeyi milyonlar ve milyonlarca yıl sonra yazmamı sağlayan tüm genlere sahiptiler. Bu durum bazen beni acaba nereye gittiklerini biliyorlar mıydı diye düşünmeye zorluyor.

– Böylelikle, mumbolar, tıpkı memeliler gibi,

diye tekrarladı Mika, iki bacak üzerinde doğruldular. Ve serbest kalan elleri beyinlerinin gelişimi için başlıca öğeler oldu.

– Niçin?

Eğildi.

– Atalarımız, ellerini hayatı kolaylaştıran araç ve gereçler üretmekte kullandılar. Ancak, ellerinin yararlı olabilmesi için, beyinlerinin de gelişmesi gerekti. Elleriyle zekice bir şeyler yapmayı başaranların ellerini yalnızca yararsız bir şekilde sarkıtanlara göre bir üstünlüğü oldu. Yararlı bir şeyler öğrenme yetisi önem kazandı.

– Giderek daha fazla ortak noktamız olmaya başlıyor.

Bir baş işaretiyle onayladı.

– En önemli benzerliklerimizden biri düşünme yetimiz. Burada da, tıpkı Eljo'da olduğu gibi, doğanın bu yetiyi geliştirebilmesi için binlerce yıl gerekmiş.

– Bu yüzden, dedim, bu kadar kocaman kafalarımız var.

Hiçbir yanıt vermedi. Bir süre sonra, bakışlarını bana kaldırdı ve üzerinde çok uzun süre düşünmüş olduğu belli olan bir şey sordu:

– Erkek kardeşin koca kafasını annenin vücudundan çıkarmak istediğinde annenin canı yan-

mayacak mı?

Dudağımı ısırdım ve yanıtladım:

– Evet.

– Her gezegenin kendine göre zorlukları var, diye tekrarladı Mika.

– Ama, diye aceleyle ekledim, doğumevinde sırf ona yardım etmek için orada bulunan insanlar var.

– Tamam işte, diye bağırdı parmaklarını oynatarak. Ben de tam bunu söyleyecektim.

– Neyi?

– Senin ve benim gibiler için birbirine yardım etmek önemlidir. Birbirimizle konuşabilmemiz gerçekten iyi bir şey.

Bunu yapamasaydık, kimse başka gezegenlere gidemezdi. İşte bir başka ortak nokta. Aynı şeyi ben de düşünmüştüm. Astronot Armstrong, aya ilk adımı attığında, şöyle demişti: Bu, tek bir insan için küçük, ama insanlık için dev bir adımdır" Bunu söylediğinde, tüm insanlığı aya götür-

Nereden geliyoruz?
Nereye gidiyoruz?

müş oldu. Bütün o yolculuğu yalnızca kendisi için yapmamıştı.

– Tek bir insan için küçücük bir adım, diye mırıldandı Mika.

Yerimden sıçradım. Tam olarak aklımdan geçenleri söylemişti, değil mi? Ona sordum:

– Ne dedin?

Eğildi. Sonra berrak ve yankı dolu bir sesle dedi ki:

– Tek bir insan için küçük ama insanlık için dev bir adım.

Gerçekten şaşırmıştım.

– Bunu nereden biliyorsun?

Şimdi, sıçrama sırası ondaydı. Ağzını eliyle kapattı ve sanırımn yanakları hafifçe kızardı.

– Özür dilerim.

Hikâyenin sonuna kadar gitmek istiyordum. Mika, nasıl olmuştu da, benim yalnızca düşündüğüm bir şeyi söyleyebilmişti? Ona, aya ayak basılışından hiç söz etmemiştim. Ve Armstrong bu ünlü sozleri söylediğinde, Mika'nın ayda olmadığına eminim.

– Niçın ozür diliyorsun?

– Senın aklından geçenleri söyledim, diye kabul etti. Fazla ileri gittim ama düşüncelerin öyle ilginçti ki, kendime engel olamadım.

Sonra, Eljo'daki mumboların birbirlerinin düşüncelerini okumak gibi bir alışkanlıkları olduğunu söyledi. Bu yöntemle, bazen birbirlerine tek söz etmeden saatlerce uzun sohbetler yapabilirmiş. Ve ekledi:

– Ve bu çok yararlı olabilir. Şurada olup olacağı birkaç saattir senin gezegenindeyim. Sence düşüncelerini okumasam dilini nasıl konuşabilirim?

Başımı salladım.

– Peki nasıl oldu da, gezegenindeki yaşam hakkında bu kadar çok şey öğrenmeyi başarabildim?

Ancak bir kez daha başımı evet anlamında sallayabildim ve dedim ki:

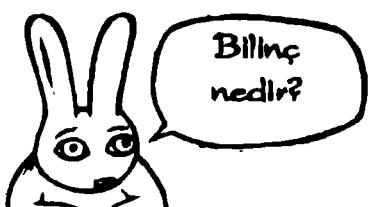
– İşte ortak olmayan bir nokta. Zira biz başkalarının düşüncelerini okuyamayız.

Sanırım, tekrar kötü bir şey söylemekten korktu.

– Belki siz de mumboların yapamadıkları bir şeyi yapabiliyorsunuzdur.

Zekice bir şeyler bulmaya çalışmam gerekiyordu. Bunun üzerine, telefon çaldığında Mika'nın ne kadar korktuğu aklıma geldi.

– Bizler, dedim, Dünya'nın öbür ucundaki kişilerle konuşabiliriz.

Gözleri faltaşı gibi açıldı.

– Gezegenimiz gerçek bir telefon kablosu yumağıdır.

İşte şimdi yüzüme uzun uzun bakıyordu. Dedi ki:

– Her gezegenin kendine göre güzellikleri var.

Dikkat ediyor musun, Kamila? Mika'nın düşüncelerimi okuyabildiğini keşfettiğim o an gerçekten endişeye kapılmıştım. Ama sanırım, telefon kabloları sayesinde, o da en az benim kadar şaşkındı. Bugün olsa, bigisayarlardan söz edebilirdim. Bugün artık telefonlar, bilgisayarlar ve İnternet ağı varken, başkalarının düşüncelerini okumaya ne gerek var.

Tamam, sonunda, bir şekilde Mika'nın nasıl olup da dilimi bildiğini anlamıştım. Yeryüzünde yaşamın evrimi hakkında bu kadar kolaylıkla konuşabilmesine de şaşırmıştım. Bütün bunlar düşüncelerimi okuyabilmesindendi. Ona sordum:

– Söylesene, iki farklı gezegenden olmamıza karşın birbirimize bu kadar çok benzememiz yine de garip değil mi?

İşte o zaman Kamila, Mika bana büyük dağdan söz etti. Önce, gözleriyle manzarayı taradı sonra, elini babamla benim yaptığımız taş yığınının üzerine koydu.

– Sen bir vadide oturuyor olsaydın ve ben de başka bir vadiden gelseydim, sonunda bir gün büyük dağın tepesinde el şıkışmak için vadilerimizden yukarı çıkamaz mıydık?

Bu çok ilginç bir soruydu ve eğilmek için acele ettim. Ama, ne demek istediğini anlayamıyordum.

– O dağın tepesine çıkan pek çok keçiyolu olabilir, diye devam etti, ama dağın kendisi hep ay-

nı kalır. Ve önce, birbirimize çok benzememiz gerekiyordu, çünkü her birimiz dağcılara benziyorduk. Yukarıda, dağın tepesinde, birlikte büyük bir taş yığını yapabilirdik. Sonra, uzun tırmanışımızın ardından oturup dinlenebilirdik. Bir an için, vadilerimizdeki bütün dertlerimizi, büyüklerini de küçüklerini de, unuturduk. Öyle ya da böyle onları ardımızda bırakmış olurduk.

Ben de ayağa kalktım ve sordum:

– Yani sen, senin başka bir gezegenden benim başka bir gezegenden geldiğimizi ama aynı dağın tepesinde buluşmamızın her zaman mümkün olduğunu mu söylemek istiyorsun?

Evet anlamında başını salladı.

– Nereden geldiğimizi bilmek o kadar da önemli değil. Önemli olan nereye gittiğimizi bilmek. Farklı hatta belki de çok farklı kökenlerden geliyoruz. Ben bir mumboyum ve sen bir memelisin. Ama yavaş yavaş, zamanla, benim halkım ve seninkisi giderek birbirlerine daha çok benzediler.

O anda öyle karmaşık şeylerden konuşuyorduk ki, neredeyse ürkütücü olmaya başlamıştı.

– Senin gezegeninde de benimkinde olduğu gibi, dedi Mika, yaşam tek hücreden oluşan basit organizmalarla başladı. Başka nasıl başlayabilirdi

ki? Sonra, evrim hep ve bir sinir sistemi yönünde gerçekleşti. Evrim, seçimini giderek daha da karmaşıklaşan bir beyin ve yaşadığımız dünyayı aşan bir kavrama yetisi yönünde yaptı. Başka hangi yöne gidebilirdi ki?

Bu soru karşısında eğildim. Sonra omuzlarımı silkerek başımı iki yana salladım, çünkü yanıtı bilmiyordum. Konuşan o oldu:

– Her şey okyanusların derinliklerinde başladı. Ve şimdi burada oturmuş bakışlarımızla kayalıkları ve adaları kucaklıyoruz.

– Belki de her şeyin temeli oradadır.

Manzaraya neredeyse kibirli bir bakış attı ve dedi ki:

– Önceleri, bu gezegen uyuyordu. Sonra, yavaş yavaş yaşamaya başladı. Deniz sularını sıçrattı, otlar hışırdadı ve kuşlar denizlerin üstünde kanat çırptı. Ancak şimdi şimdi yaşam tam anlamıyla uyanıyor. Şimdi şimdi mahmurluğunu üzerinden atıyor. Siz burada yaşayanlar gezegeninizin tarihini azar azar öğrendiniz. Aşağının yukarısı yukarının aşağısı olduğu o sihirli yeri keşfedip Ay'a gittiniz. Dahası bakışlarınızı evrene çevirdiniz. Belki de burada çok daha büyük bütünü görür gibi oldunuz.

– Evet, diye fısıldadım, gizemli ve derin bir

korkuya kapılmıştım. Evet onu görür gibi olduk.

Tam olarak ne diyeceğimi bilemiyordum çünkü şimdi hemen hemen o yüksek dağın tepesinin en ucuna gelmiştik. Şimdi, yalnızca uzun tırmanışımızdan değil, dağın ta kendisinden söz ediyorduk.

– Belki de, diyebildim, bizim bilmediğimiz başka yollar da vardır.

– Evet, belki de, dedi Mika beni yerimden sıçratacak kadar güçlü ve berrak bir sesle. Uzayda bir gezegende oturmuş, bütün bunların nasıl olup da birlikte var olduklarını tartışıyoruz. Her şeyin nereden geldiğini tüm gerçeğiyle görmemi ya da hissetmemi sağlayacak bir yetimin olmasını çok isterdim.

Bu yanıt karşısında eğilmedim ama bu bilgece sözleri benimsedim.

Bir süre sonra, ayaklarımızın altından yerden

bir taş aldı.

– Bu nedir? diye sordu.

– Yalnızca bir parça sıradan granit.

Bunun olabilecek en basit soru olduğunu düşünüyordum. Ama Mika küçümseyen bir tavırla dedi ki:

– Dünyada sıradan hiçbir şey yoktur. Zira varolan herşey büyük bilmecenin bir parçasıdır. Sen ve ben bile. Biz hiç kimsenin çözemeyeceği bilmeceyiz.

Taşı daha da iyi görebileyim diye havaya kaldırdı.

– Bu taş nereden geliyor? Tabii ki, bu, gezegenin küçük bir parçası. Ve bu gezegen de evrenin küçük bir parçası. Peki ama evren nedir?

Sanki, soluk almakta güçlük çekiyordu.

– Dünya nereden geliyor? diye sordu yeniden.

Yalnızca başımı sallayabildim. Bu soruya yanıtım yoktu. Bu, tüm bilmecelerin en büyüğüne öylesine bir cevap vermeye cesaret bile edemedim.

Mika, taşı Taş Bank'ın en tepesine koydu. Bunun üzerine Taş Bank'ın yapımına onun da katkısı olduğunu düşündüm ve sordum

– Sence her şey kendiliğinden mi oluştu? Yoksa her şeyi yaratan bir tanrı mı var?

– Bilmem. Ama ne dinozorların, ne de Eljo'nun yaşlı mumbolarının bu türden sorular sorduklarını hiç sanmıyorum.

Gülümsedim, neredeyse gülüyordum ve dedim ki:

– Ama biz soruyoruz. Ve bu da yine bir ortak noktamız.

Mika da gülümsedi:

– Ve belki de bu en önemli meseledir.

Sonra asla unutamadığım bir şey söyledi:

– Bir tanrı varsa, kim o? Ve eğer bir tanrı yoksa, evren nedir?

Uzunca bir süre bu iki soru hakkında düşündüm. Eğer bir tanrı varsa ve her şeyi o yarattıysa, kimdi o? Ya da neydi o? Dahası neredeydi? Ama eğer evren yaratılmadıysa, evren neydi?

Ona sordum:

– Sen ne düşünüyorsun?

Yerlere kadar eğildi.

– Evrenin bir kaza olduğundan o kadar da emin değilim.

– Peki her şeyi yaratmış olan bir tanrıya inanıyor musun?

Tekrar yerlere kadar eğildi.

– Bana yanıtımı bir yanıt yerine koyacağına söz verir misin?

– Elbette, diye yanıtladım yüksek ve berrak bir sesle.

Yanıtını yalnızca bir yanıt olarak almamı istediğini anlamıştım. Bununla demek istediği yanıtların sorulardan daha az değerli olduklarıydı.

Gözleri sanki yıldırım saçıyordu.

– Gezegenleri güneşlerinin yörüngesinde tutan yerçekimi kuvvetidir. Ve gelgitleri yaratan da ayla güneşin çekimleridir.

Bütün bunları biliyordum. Ama ekledi:

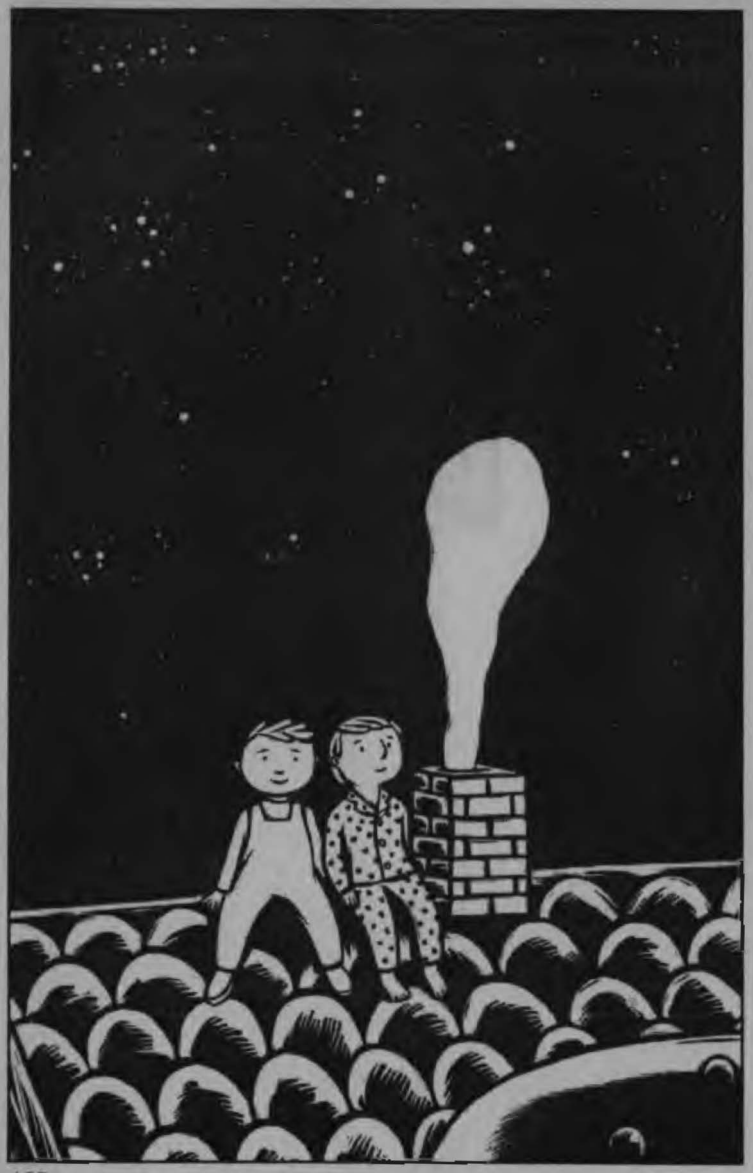
– Sence, bizi okyanusların dibinden çıkaracak ve görmek için gözlerle düşünmek için bir beyin verecek bir güç olması gerekmez mi?

Ne söylemek gerektiği konusunda en ufak bir fikrim bile yoktu, dolayısıyla omuzlarımı silkmekle yetindim.

– Bazen, dedi Mika, kendi kendime buna inanmayan kimselerde temel bir yetinin eksik olup olmadığını soruyorum.

GECE

Güneş tam yassı kayaların altına dalacaktı. Birden, martıların kanat çırpışlarının ardından tiz bir ses duyduk.

– JOAKİİM!

Bu Helen teyzeydi. Aşağıda, bahçede bir o yana bir bu yana koşuyordu.

– Çabuk eve dönmeliyim, dedim. Hatta belki de gidip yatmam bile gerekebilir.

Helen teyze her an Taş Bank'a doğru bakabilirdi, ne de olsa bazen oturup düşünmek için Taş Bank'ın oraya çıkıyordum. Taş Bank'tan yere atladım ve rüzgâr gibi uçarak gittim. Arkamda Mika'nın sesini duyduğumda koşuyordum:

– Belki de artık uyanmakta gecikmem.

Teyzem beni bahçeye giden yolun üzerinde bekliyordu. Bana saatin neredeyse sekiz olduğunu ve beni saatlerdir aradığını söyledi. Ona yazdığım küçük notu okumuştu ve yazımı güzelleşmiş bulmuştu. Şimdi, yemek yemem ve yatmaya gitmem gerekiyordu.

Yemek yerken Mika'yı düşünüyordum. Şimdi neredeydi acaba? Tek başına becerebilecek miydi? Peki, uyanmakta gecikmeyeceğini söylerken ne demek istemişti?

Çok geçmeden, yatağıma yatmıştım ve uykuya hazırdım. Saat sekiz buçuktu. Helen teyze bana iyi geceler diledi ve ışığı söndürdü. Teyzem aşağıda, oturma odasındaki divanda yatacaktı. Odamdan çıkmadan önce söylediği son şey şuydu:

– Kardeşin bu gece gelecek.

Bunun üzerine erkek kardeşimi düşünmeye koyuldum. Küçük bir erkek olcağından emindim.

İyi, en azından dünya hakkında konuşma alıştırması yapma fırsatım olmuştu. Erkek kardeşime burada her şeyin nasıl olduğunu benim anlatmam gerekecekti.

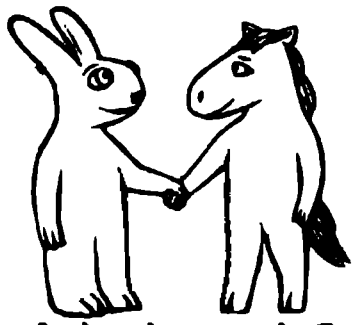
Sanırım, kısa bir süre uyudum. Sonra birden pencerenin hafifçe tıklatılması ile uyandım.

Mika'ydı bu! Çatıya tırmanmayı başarmıştı. Yatağımdan atladım ve pencereyi açtım.

– Şşt!

– Benimle birlikte yıldızları seyretmek için dışarı gelmek istemez misin? diye fısıldadı.

Teyzemin birden odamdan içeri dalmasından

Arkadaş nedir?

biraz korkuyordum. Ama sonunda giyinip, terliklerimi ayağıma geçirdim. Sonra, penceremden tırmandım ve çatıdaki Mika'nın yanına gittim. Birlikte çatının en tepesine kadar tırmandık. Hava biraz serindi, dolayısıyla birbirimize iyice sokulduk.

Yine berrak, yıldızlarla dolu bir gökyüzü vardı. Mika bana diğerlerinden daha çok parlayan bir yıldız gösterdi ve bilmiş bir tonla dedi ki:

– Şurada gördüğün belki de benim güneşimdir.

– Ya da oradaki, diye ekleme cüretini gösterdim. Hem, benim gezegenime çarpıncaya kadar yukarıya doğru yol almıştın.

Mika'nın bir yumurtadan çıkmış olduğunu düşünmeden edemiyordum. Nasıl olup da düşüncelerimi okuyabildiğini de anlayabilmiş değildim. Dedim ki:

– Ben bu gezegende doğduğumdan bu yana sekiz yıl geçti, peki sen Eljo'da yumurtandan çıkmandan bu yana ne kadar zaman geçti?

Sorum karşısında eğildi.

– Tam bir yıl oldu.

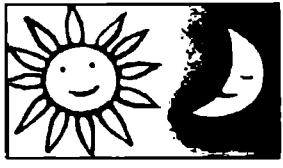
– Mutlu yıllar! diye bağırdım.

– Ama Eljo'daki bir yıl buradaki bir yıldan kesinlikle daha uzun olmalı, dedi. Bir yılın uzunluğu gezegenin güneşinin yörüngesini döndüğü hıza göre değişir.

– Dünya, dedim, güneşin çevresini üçyüz altmış beş gün altı saatte döner. Hesabı tamamlamak için her dört yılda bir, bir gün eklemek gerekir.

– Başka gezegenelerde yılların daha uzun ya da daha kısa sürebildiklerini biliyordum.

– Bizim gündüzlerimiz de sizinkilerden uzun sürüyor. Yeni bir gün için güneş doğalı çok geçmemişti ki işte tekrar gece oldu.

Gün nedir?

– Gün yirmidört saattir, diye açıkladım. Çünkü Dünya kendi çevresinde bir tam dönüş yapıncaya kadar yirmidört saat geçer.

– Saat de nedir?

Birden bu yirmidört saatin bizim kendi gezegenimizde uydurduğumuz bir fikirden başka bir şey olmadığını fark ettim. Her biri yüz dakikalık on saatten oluşan günler de yapabilirdik.

– Bir gün yirmi dört saattir. Ve bir saat altmış dakikadır. Her dakikada da altmış saniye vardır.

– Anlıyorum, dedi dikkatle dinleyen Mika. Peki bir saniye ne kadar sürüyor?

– Bir! İki! Üç! Her rakam arasında kabaca bir saniye vardır.

Mika uzun bir süre düşüncelere daldı, sonra parmaklarını germeye koyuldu. Bir problem çözmekte olduğunu kavradım. Sonunda, dedi ki

– Bu durumda, benim gezegenimde birinci yaşını sekiz gün geçmiş olurdun.

Mika'dan sekiz gün büyüktüm. Bu hesap bana çok kolay geldi.

Yıldızlar karanlık gökyüzünde sivri iğneler gibi parlıyordu.

– Buraya niçin geldin? diye sordum.

– Seni görmek için. Bahçene tam evde yalnız kaldığın ve bir erkek kardeşin olacağı zaman

rastlantı eseri düştüğümü düşünmüyorsun herhalde?

Soru bana ilginç gelmişti ve dolayısıyla yerlere kadar eğildim. Ancak hâlâ her şeyin yerli yerine oturmasına engel olan bir şey vardı.

– Ve tabii, aslında bütün bunlar bir rüyadan ibaret, diye tekrarladı Mika.

– Bütün bunlar ne?

Bana yanıt verirken parmaklarını oynatıyordu.

– Uzay mekiğimin beni uzayda dolaştırdığını düşledim. Uzunca bir süre, yalnızca yıldızlar ve galaksiler gördüm. Zaman geçtikçe, kuyruklu yıldızlar gördüm. Bir gün, güneş sistemine girdim. Önce sistemin en ucunda soğuk bir gezegen aştım. Sonra çevresinde aylar ve halkalar olan kocaman gezegenleri geçtim. Bundan sonra, uzakta mavi-yeşil küçük bir inci gördüm. Kocaman bir şeker gibiydi. Orada yaşayanlar olabilir miydi?

– O gördüğün Dünya, dedim.Ve sen de rüya

görmüyorsun.

Başını hayır anlamında salladı.

– Hayır! Onu gördüğümü hayal ediyordum. Öyle bir meraka kapılmıştım ki, uzay mekiğimin ambar kapağını açtım. "Hey!" diye bağırdım gece karanlığında "Orada kimse var mı? Yoksa her yer boş ve terk edilmiş mi?"

Durumu gözümün önüne getirmeye çalıştım.

– Bir saniye geçmedi ki, ambar kapağından inanılmaz bir hızla garip gezegene doğru düştüm. "İmdat! Düşüyorum!" diye bağırdım, bana yardım edecek kimse olmadığını bilsem de.

– Gerçekten korkmuş olmalısın, diye bağırdım.

Başını eğdi.

– Çok geçmeden kendimi yerden bir iki metre yükseklikte bir elma ağacında asılı buldum. Hikâyenin gerisini biliyorsun.

Gerçekten buradaydı. Her şeyi gözlerimle görmüştüm.

İşte Kamila, sana anlattığım hikâye bu.

– Bunun bir düş olduğunu biliyordum, dedi Mika. Ama bu düş bitmek bilmedi.

– Belki de, dedim, bundan çok uzun zaman önce bir yumurtadan çıktığını da hayal etmişsindir.

Uyku neden gereklidir?

Başını hayır anlamında salladı.

– Bundan seninle burada çatıda oturduğumdan ve birlikte uzayı seyrettiğimizden emin olduğum kadar eminim.

Bir şekilde bu yanıt beni tam anlamıyla tatmin etmedi. Bunu kendi kendime iki üç kez tekrarladım ve sonra dedim ki:

– Gezegenime yaptığın yolculuk yalnızca bir düşse, o halde, ikimizin birlikte çatıda oturuyor olmamız da bir düş olmalı. Ve bu durumda ya sen ya da ben düş görüyoruz.

Bir baş hareketiyle bu fikre katıdığını belirtti.

– Her gezegenin iki yüzü vardır. Ve bu iki yüz aynı anda güneşe bakamaz. Düş gördüğümüzde de genelde aynı şey olur. Düş gören kimse ile düşünde gördüğü kimse her zaman aynı uyanıklık halinde olmayabilirler.

– Bizim durumumuzda, dedim, kendi kendime düş gören sen misin yoksa ben miyim diye

soruyorum.

– Arada bir fark yok, dedi sorunu geçiştirerek Önemli olan, büyük dağın tepesinde buluşmuş olmamız. O noktaya öyle çok sık çıkılmıyor.

Bunun hakkında uzun uzun ve etraflıca düşündüm ve sonra dedim ki:

– Ama seni düşümde gören bensem, ben düş görmeye başlamadan önce var olman mümkün değil. Ve ben uyandığım anda ortadan yok olacaksın.

Bunun üzerine Mika, o gecenin en önemli fikrini öne sürdü. Parmaklarını o ana kadar hiç ettirmediği kadar çok hareket ettirerek, sordu:

– Beni düşünde görenin tek sen olduğundan nasıl bu kadar emin olabilirsin?

Sorusu beni yıldırım gibi çarptı. Başımı iki yana salladım, bütün yapabildiğim buydu. Ardından, başka bir soru sordu:

– Bundan sonra, beni düşünde görmeyeceğinden nasıl bu kadar emin olabilirsin?

Yanıt vermeyi denemedim bile. Bu sorular şu ana dek hakkında konuştuğumuz her şeye bambaşka bir anlam veriyordu.

Ancak o an soğuktan titrediğimin farkına vardım. Esnemeye başlamıştım. Ama Mika'dan ayrılmak istemiyordum.

– Bir planım var, dedim.

Şimdi parmaklarını oynatan bendim.

– Yani aslında müthiş bir fikrim var.

– Aferin..

Uyanmaya başlıyor olmasından korkuyordum. Zira, bu durumda, gözlerimin önünde ortadan kaybolması gerekmez miydi?

Fikrimi onunla paylaşmakta acele ettim ve dedim ki:

– Yatağımın altında uyuyabilirsin.

Önerim hoşuna gitti sanırım. Nezaket ve saygı evrenin hemen her yerinde hoş karşılanıyor olmalı. Ama sesinde hüzünlü bir şeyler vardı:

– En azından yatmaya birlikte gidebiliriz.

Çabucak arkaya döndük, pencereden içeri kaydık ve yerde süründük.

– Böyle hoş bir evde yaşamak güzel olmalı, dedi.

Sanki ilk ve son kez bakıyormuş gibi, odadaki

her şeye teker teker baktı. Sonra ekledi:

– Erkek kardeş sahibi olmanın eğlenceli olacağına ben de eminim.

Yatağımın ayakucunda, hava soğuk olduğu zamanlar yorganımın üzerine örttüğüm bir battaniye vardı. Onu katlayarak yatağımın altına koydum.

– Burada uyuyabilirsin, dedim. Ama, bana teyzem geldiğinde bir fare kadar dikkatli olacağına söz ver.

Daha şimdiden, plastik yerküremi döndürüyordu. Giderek daha hızlı döndürüyordu.

– Çıt bile çıkarmam.

Bakışlarımı dönüp duran yerküreye indirdim ve dedim ki:

– Birlikte oniki saatten fazla geçirdik.

– Ya da, diye karşılık verdi, topu topu birkaç dakika.

– Her neyse, bana saatler sürmüş gibi geliyor. Yarın sabah uyandığımızda, tam bir gün olmuş olacak.

Birden, yerküreye parmağının ucuyla öyle bir dokundu ki Dünya aniden durdu. Bakışlarını bana doğru kaldırdı ve dedi ki

– Yolculuklar hep daha uzağa götürüyor. Düşler hep daha derinlere ulaştırıyor. Belki, aynı anda birçok yönde yolculuk edebiliriz.

Bu sözleri öyle büyük bir ciddiyetle söyledi ki, bugüne kadar aklımdan çıkmadılar. Yıldızlar ve uzay hakkında kendime sorular sormaktan asla vazgeçmedim. Bana yalnızca bana ait bir evren sağlayan bir kafa ve bir akıl sahibi olmayı harika bulmaktan da vazgeçmedim.

Mika, yatağın altına kaydı ve battaniyenin üzerine uzandı.

– İyi geceler, dedim.

– Ya da günaydın, diye karşılık verdi. Dünya hâlâ kendi çevresinde dönüyor.

Başımı yastığın üstüne koydum. Birden, altımda fısıldayan bir ses duydum.

– Bizim gibi canlıları yaratmak için binlerce milyon yıl geçmesi gerekti. Her şey denizde basit canlılarla başladı. Ve şimdi, düşünebilen ve hayal

kurabilen, hatırlayabilen ve unutabilen bir kafamız var.

Bir süre, tam bir sessizlik hüküm sürdü, sonra, daha yüksek bir sesle dedi ki:

– Ben, bir yumurtadan çıktım, sen capcanlı doğdun. Başlangıçta her şey birkaç gizli köşe ve birkaç çatlaktan ortaya çıktı.

Sessizlik neredeyse geri gelmişti, ama hâlâ derin derin nefes alan Mika'yı duyuyordum. Birden, yatağın altından kaydı, başı yatağın kenarında belirdi ve dedi ki:

– Belki de kabuğu unutmanın tam zamanıdır. Hadi, sütü de göbek bağını da unutalım. Ve dinozorları da unutalım. İkimiz, bütün bunlardan kurtulduk. Mutlu yıllar, kardeşçik! Seni koskoca bir dünya bekliyor.

Bunlar Mika'nın son sözleri oldu. Sanırım tekrar yatağın altına yuvarlandı. Her ikimiz de çabucak uykuya daldık.

ŞAPKA

Çok geçmemişti ki, odama giren teyzem tarafından uyandırıldım. Sanırım kendime ilk söylediğim şey gecenin çok çabuk geçmiş olduğuydu.

Helen teyze, dosdoğru yatağıma geldi ve üzerime eğildi. Bu anları asla unutamam. Mika'nın bacağını cimciklemesi fikrinin beni dehşete düşürdüğünü hatırlıyorum.

– Joakim, dedi ışıldayan bir yüzle.

Mutluluk saçan gülümseyişini değerlendiremezdim çünkü henüz tam olarak uyanamamıştım. Gözlerimi oğuşturarak uykuyu kaçırmak zorunda kaldım. Helen teyze yatağımın kenarına oturdu ve saçlarımı okşadı.

– Joakim, diye tekrarladı. Bir erkek kardeşin oldu.

O anda, gerçekten uyandım işte. Erkek kardeşim dünyaya gelmişti.

– Bir erkek olacağını biliyordum, dedim.

– Baban doğumevinden telefon etti, dedi

Helen teyze. Ben de sana söylemek için uyandırmamın iyi olacağını düşündüm.

Kahvaltıyı hazırlamaya başladığını söyledi. Rafadan yumurtaları da. Ayağa kalktım ve odayı baştan başa geçtim. Bu arada teyzem hızla mutfağa indi.

O gider gitmez, yatağın altına bakmak için eğildim.

O zaman iki düşünce kafamda kesişti. Mika uyanmıştı, bu yüzden yatağın altında değildi. Peki ama acaba tamamiyle uyanmadan önce Eljo'ya geri dönebilmiş miydi?

Bu sonuncu düşünce bence en önemlisiydi. Çünkü eğer uyanmadan önce evine dönemediyse, neredeydi?

Eksik olan yalnızca Mika değildi. Mika'dan önce, tek bir gerçek dostum vardı: Beyaz tavşanım. Onu hiçbir yerde göremiyordum.

Eğer Mika uzaydaki yolculuğunu biraz yalnız bulduğu için yanında götürdüyse, bence sorun yoktu, ne de olsa artık bir erkek kardeşim vardı.

Banyoya uğradıktan sonra, oturma odasına indim. Helen teyze bir gazeteyi karıştırıyordu. Az sonra, mutfakta kahvaltı etmek için masadaki yerlerimizi almıştık.

Teyzemden yumurtamın kafasını kesmesini is-

temeden önce bayağı kafa patlatmam gerekti. Evde, ona öyle derdik.

Birkaç saat sonra, babam eve döndü. Kapının çaldığını duyduğumda, legolarımla oynuyordum. Bir an, aklıma Mika ve zilin onda yaratacağı korku aklıma geldi ama büyük bir olasılıkla inanılmaz bir hızla güneş sistemini terk etmekte olduğunu hatırladım.

Aşağı koştum ve kapıyı açtım. Babam diz çöktü ve beni sımsıkı kucakladı. Sonra beni havaya kaldırdı ve dedi ki:

– Bir erkek kardeşin oldu Joakim. Gömleğimi değiştirmem ve dişlerimi fırçalamam gerekiyor. Sonra, onu görmek için benimle birlikte doğumevine gelebilirsin.

Bütün olanlardan sonra, ağlamaya başladım. Sanırım babam da ağlıyordu, ya da ağlıyor gibiydi. Bir erkek kardeşimin olmasına o kadar sevindiğim o anda niçin ağladığımı asla anlamadım. Hıçkıra hıçkıra ağladım, asla bitmeyecek gibiydi ve babam bana sımsıkı sarılıyordu.

Helen teyzeyi şehre bıraktık. Ama gelip kardeşimi görmeye hakkı yoktu. O gün, yalnız en yakın akrabaların anne ve bebeği görmesine izin veriliyordu.

Önce annemi öpmeye gittim ve o, kollarını uzatıp bana sarıldıysa da bana pek de iyi görünmedi. Gerçekten, her zaman olduğundan çok daha solgundu. Erkek kardeşim, büyük bir odada yeni doğmuş daha birçok dünyalı ile birlikte küçük bir yatağın içindeydi.

Kardeşimi ilk gördüğümde biraz düş kırıklığına uğramıştım. Hayal ettiğimden çok daha küçüktü ve yüzü çok daha kırmızıydı. Ve bir kütük kadar derin uyuyordu. Ama bir şey oldu. Kardeşim yavaş yavaş uyandı. Önce, ince parmaklarını açıp kapamaya başladı. Sonra, parmağını emmeye başladı.

Henüz konuşamıyordu, hatta belki de henüz düşünemiyordu bile. Ama bu haliyle bile, gelmiş olduğu dünyanın onu adamakıllı şaşırttığı anlaşılıyordu. Havada bir şey yakalamaya çalışıyor ve bana bir şey söylemek için parmaklarını hareket ettiriyor gibiydi.

Mika'nın son sözlerini hatırladım. Ve işte onları kardeşime tekrarlıyordum:

– Mutlu yıllar kardeşçik. Seni koskoca bir dünya bekliyor.

Günler geçti ve pek çok kez doğumevine ziyarete gittim. Sonunda, büyük an geldi: Bir sabah annem ve erkek kardeşim doğumevinden

taksiyle döndüler.

Erkek kardeşim için güzel bir resim çizmiştim. Dünya'nın uzaydan görünüşünün resmini yapmıştım. Resmin üzerine "Hey! Orada kimse var mı?" yazmıştım.

İlk gün ve ilk haftalarda, küçük edepsiz biraz fazla ilgi istedi. Bazen öyle güçlü çığlık atıyordu ki parmaklarımla kulaklarımı tıkamam gerekiyordu. Annem yakınlardaysa, genellikle çabuk sakinleşiyordu. Meme emdiği zaman, ağlamayı kesiyordu. Babamla ben onu rahat ettirmekte zorluk çekiyorduk.

Zamanımı pek çok şey yaparak geçiriyordum. Ama kendimi beyaz tavşanımı aramaktan alıkoyamadığımı hatırlıyorum. Artık bir erkek kardeşim olduğu için ona ihtiyacım olmadığını biliyordum. Yine de, başına ne geldiğini merak ediyordum.

Bazen Mika'yı da aradığım oluyordu. İşte bu hayatımın geri kalan kısmı boyunca yapmaya devam ettiğim bir şey.

Ne zaman koyun üzerindeki Taş Bank'ın ya da eski taş yığının önündeki küçük tepeciğin üzerine otursam, Eljolu mumbo ile yaptığımız sohbetleri düşünürüm.

Sana söyleyecek bir şeyim daha var Kamila. Biraz çekiniyorum ama yin de sana söylemem gerekiyor.

Anneme ve babama Mika'dan söz etmedim ama babama onlar annemle doğumevindelerken bazı gülünç fotoğraflar çektiğimi söyledim. Makinemi ona verdim ve onları bastırmasını istedim. Ama Kamila beni hayatım boyunca ettiğim en büyük düşüncesizlikten ötürü bağışlamalısın: Makinenin içinde film yokmuş.

Sonra, kasım ayının sonunda, kardeşim vaftiz oldu. Adının Mikael olacağı çoktan kararlaştırılmıştı. Annemle babam adlarımızın çok uyumlu olduğunu düşünüyorlardı: Mikael ve Joakim.

Erkek kardeşimin adının Mikael olacağının tam olarak ne zaman kararlaştırıldığını hatırlayamıyorum. Belki benim de bu adın seçilmesinde bir payım olmuştur. Ama belki de annemle babam kararlarını doğumdan önce vermişlerdi.

Bu halde, Kamila, bir erkek olacağından emin olamazlardı. Bunu bilen tek bendim. Bugün işler değişti. Ekografi anne karnındaki bebeğin kız mı yoksa erkek mi olduğunu söylüyor. Bugün, bir çocuğun adı daha o doğmadan seçilebilir.

Kiliseden sonra, küçük bir aile toplantısı yaptık. Helen teyze de oradaydı pek tabii. Artık anneannenden söz ettiğimi tahmin etmişsindir. Benim kuzenim senin de annen olan Karina ile birlikte gelmişti. O zamanlar Karina ondördündeydi ama bana çok daha büyük geliyordu. Şimdi sekiz yaşında bir kızın annesi!

Ama Kamila, hepsi bu değil. Hikâyeme sana büyük bir haber verme sözüyle başlamıştım ve eminim neden söz ettiğimi biliyorsun. Bundan bir hafta önce, Karina bana bir çocuğu olacağını söyledi. Sana söylemişti.

Bu bana, sana bir hikâye sözü verdiğimi hatırlattı. Daha sen tatil için buradayken, bir gün sana Mika'dan söz etmeyi kafama koymuştum. Bundan daha iyi bir fırsat olamazdı.

Şimdi Kamila, seni ne bekleyeceğini biliyorsun. Karina henüz ekografi yaptırmadı ve dolayısıyla kız mı yoksa erkek mi olacağını bilmiyor. Ama ya bir kız kardeşin ya da bir erkek kardeşin olacak. Kutlarım!

Vaftiz günü, misafirlere birkaç sihirbazlık numarası yapma izni aldım. Bunun en uygun zaman olduğunu düşündüm çünkü yeni insan dünyaya geldiğinde bu da sihir gibi bir şey. Abrakadabra.

Güzel bir sihirli değnekle bir sihirbaz kutum vardı. Özel zorluğu olan numaralar yaptığımda, büyükbabamın zengin gibi görünmek istediği zaman taktığı eski uzun şapkayı kullanıyordum.

Bu hikâyeye başlarken, hikâyeyi büyükbabamın uzun şapkası hakkında birkaç söz ederek süslemek istedim. Büyükbabamın tek torunu ben değilim. O senin annenin de büyükbabası ve senin de büyük büyük baban.

Aslında, bütün bu hikâye, büyükanne ile büyükbaba bundan çok çok uzun zaman önce Jotunheim tepelerinde karşılaştıklarında başladı. O zamanlar, bir gün gelip bir kız ya da erkek kardeş bekleyen küçük bir kızın büyükbüyük anne ve babası olacaklarını pek sanmıyorlardı. Ama, doğrusunu söylemek gerekirse, bu Jotunheim tepelerindeki karşılaşma sayesinde bundan sekiz yıl önce dünyaya geldin.

Elbette, büyükanne ile büyükbaba yüksekler-deki o gezi sırasında karşılaşmadan öncesi de var. Onlar Jotunheim'ın tepelerinden birinde ta-

nışmadan önce uzun bir yol kat edilmişti. Bu uzun yol birdenbire denizden sürünerek çıkan bir kurbağagille başladı. Onun neyi harekete geçirdiğini bildiğinden emin değilim.

O, karaya küçük bir adım attı. Ama bu, evrim için büyük bir sıçrayıştı.

Belki de bana Mika'yı gerçekten görüp görmediğimi, bütün bunların bir düşten ibaret olup olmadığını soracaksın.

Bu soru karşısında yerlere kadar eğilirim, çünkü ben de kendime bu soruyu sık sık sordum.

Aslolanın karşılaşmamız olduğu sonucuna vardım. İki kişi vadilerinden başlarını kaldırır ve dağın tepesinde buluşurlarsa, bu dağın isminin ne olduğu ya da bu iki kişinin nereden geldikleri pek önem taşımaz. Ve erkek kardeşimin doğduğu o gece... Kısacası, gerçekten dünyanın tepesindeydim.

Sanırım, yaşamımızın en önemli karşılaşmalarını uyurken yaşıyoruz. Yaşamımız boyunca, aşağıda, bütün vadilerdekinden daha gerçekçi gözüken berrak düşler görürüz.

Mika ile karşılaşmam, bana büyüyünce gökbilimci olma isteğini aşıladı. Ve oldum da. Tüm yetişkinliğim boyunca uzayı inceledim. Elbette,

arada bir bir pusete göz atmak için zaman ayırdığım da oldu. Ama bunu da kendi adıma söylemek gerekirse hep bakışlarımı yıldızlara kaldırıyormuşçasına yaptım.

Bazen, uzayı gözlemlediğimde, gerçekte aradığımın Mika olması beni şaşırtıyor.

Sana herşeyi içimden geldiği gibi anlattım. Unuttuğum küçük şeyler olabilir, uydurduklarım da. Bu, çok çok uzun zaman önce olmuş olan şeyler anlatılmaya çalışıldığında çok sık olur. Ama ben hep en iyi hatırladıklarımla yetinmeye çalıştım.

Sanırım her gece gördüğümüz ve yaşadıklarımızın birazını unutuyoruz. Yine de, biz uyurken beynimiz gerçekten çok çalışır. Ve bu düş dünyalarımızın derinliklerine daldığımızda olur. Tamamiyle yepyeni bir dünyaya gitmek için bu dünyadan kaçıyor gibiyizdir. Bunu düşünmek bana tuhaf geliyor.

Belki de, uyurken unuttuklarımızın yarattığı boşluğu doldurmak için düş görüyoruzdur. Ve ertesi gün uyandığımızda gördüğümüz tüm düşler sabah güneşi karşısındaki çiğ gibi buharlaşıp gidiyordur. Düşünüyorum da, gündüzleri öyle çok şey görüyor ve yaşıyoruz ki, kafamızda

bütün düşlerimiz için yeterince yer olmuyor.

Bir rüyayı hatırlamak en az bir kuşu yakalamak kadar zordur. Ama bazen, sanki kuş gelir kendiliğinden omzumuza konuverir.

Joakim dayından sevgilerle.

Jostein Gaarder

Norveçli yazar JOSTEIN GAARDER 1952 yılında Oslo'da doğdu.
Felsefe ve düşünce tarihi öğretmeni olan Gaarder, kurduğu bir vakıfla birlikte artık kendini yazmaya ve çevreci mücadeleye adadı. Bütün dünya okurları onu Sofi'nin Dünyası ile yakaladığı olağanüstü başarıyla tanıyor.
Gaarder'in bütün çocuklar için kaleme aldığı ORADA KİMSE VAR MI? aynı başarıyı hak eden duyarlı bir çabanın ürünü.

ORADA KİMSE VAR MI?

Jostein Gaarder'in "büyük ve küçük" bütün çocuklar için yazdığı harika bir roman

"Büyüklerin küçüklere dünyayı en iyi anlatmanın olağanüstü basit ve etkili yöntemlerini" öğrenecekleri bu çocuk romanında Sofi'nin Dünyası'nın yazarı Gaarder, Joakim dayının, 8 yaşına gelen yeğeni Kamila'ya yazdığı uzun mektubu sunuyor okurlara.
Bu mektupta Joakim dayı yeğenine 8 yaşındayken bir kardeş beklediği gecede karşılaştığı uzaylı Mika'yla arasında geçen olayları anlatıyor. Düş ile gerçeğin birbirine geçtiği bu gecede Mika ve Joakim birbirlerini tanıyarak dünyayı anlamaya çalışıyorlar. Bu tanışma sırasında ortaya çıkan sorular (ve aynı zamanda cevaplar) herkesin hayatı boyunca kolay kolay ulaşamayacağı cinsten:

- Dünya nereden geliyor?
- Görmeden, bu dünya hakkında bir şey bilinebilir mi?
- Yaşam nedir? Nereden geliyor?
- Nasıl düşünüyoruz?
- Nereden geliyoruz? Nereye gidiyoruz?

Ve büyük bilinmezlerle dolu bu dünya üzerinde durmanın ve yaşamanın sorgulayıcı çocuk bakışları içinde en az anlamsız soru:
"ORADA KİMSE VAR MI?"

ISBN-975-8020-66-8
9 789758 020669

GÜNCEL YAYINCILIK